оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нэ гарана

№ 259 (13575)
1971 оной ноябриин 2, вторник

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомой пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, байгша оной ноябриин 1-дэ, КПСС-эй обкомой ээлжээтэ III пленум хүдэлмэреэ эхилһэн байна. Пленумэй зүбшэн хэлсэлгэдэ иимэ асуудалнууд табигдаа:

1. КПСС-эй ЦК-гай «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоолые бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай.

2. КПСС-эй ЦК-гай «Байгал нуур шадархи байгаалиин баялигуудые зүбөөр ашаглаха ба һайн байлгаха ябадал хангахын тула шухала нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай.

Нэгэдэхи асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** элидхэл хэһэн байна.

Тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь **Е. Н. Скубаренко**, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Р. Потепалов**, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков**, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев**, «Электромашина» заводой директор **П. Н. Бурлов**, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ **И. П. Осеев**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **В. Ф. Подлеснов**, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн **Г. Ф. Бадмаев**, Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь **Г. Д. Бондаренко**, Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан **Д. Д. Данзанова**, профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ **Л. С. Асеев**, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой парткомой секретарь **С. Г. Тумуреев**, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ **А. Д. Ильин**, «Правда Бурятии» газетын редактор **И. К. Щекотов** гэгшэд хабаадалсаба.

Пленум дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** үгэ хэлэһэн байна.

Хэлсэһэн асуудалаараа пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

Мүнөөдэр КПСС-эй обкомой пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

...ЕТ СОЦИАЛИС ...УБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ...ФРАНЦИИН ХООРОНДОХИ ...ЛСАА ХОЛБООНОЙ ...ЁҺОНУУД

...ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй ...гэшүүн Л. И. Брежнев, мүн Франциин Республикын Пре... Помпиду,

...роной хоорондо тогтоһон хани барисаанай үнинэй гурим зан... түшэглэн,

...ондо генерал де Голлиин албанай хэрэгээр СССР-тэ айлшал... Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондо тогтоһон үрэтэй ...саа холбооe бүри ехэ дэлисэтэй болгохо гэжэ шиидээд,

...дохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбанай хэрэгтэ ...гоо оруулдаг хубитые улам нэмээхэ, бүхы гүрэнүүдэй хоо... ...илсаа холбоо хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэ гэжэ эрмэлзэн,

...Брежневэй албанай хэрэгээр Францида айлшалһанай эсэстэ, ...политическэ харилсаа холбооной үндэһэн болохо иимэ гол ...хараалба.

...хинь. СССР-эй, Франциин хоорондохи харилсаа холбоон совет ...арадуудай ниитэ хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ, хоёр талын ашаг ...нсана, энэмнай хоёр ороной тус бүриин ашаг туһые, уялга... ...болгохо ёһотой.

...хинь. Энэ харилсаа холбоон алишье арадай аша туһада ...гүлэгдэнэгүй, гурбадахи гүрэнүүд тушаа хоёр ороной аба... ...удта оройдоо хамааданагүй.

...хинь. СССР-эй ба Франциин хоорондохи үгэеэ ойлголсолгын, ...лбооной политика саашадаашье бэелүүлэгдэхэ; энэ политика ...харилсаануудта хабаатай саг үргэлжын политика, уласхоо... ...байдалай саг үргэлжын эшэ нүхэсэл болохо зэргэтэй.

...хинь. ООН-ой Уставай гол ёһонууд ба эрилтэнүүдые хүндэлхэ ...болгодог, хоёр ороной хоорондын политическэ харилсаа ...зүришэлдөө хёмороото районуудта амгалан байдал һэргээл... ...орондын түгшүүрил һуларуулгада, арсалдаата асуудалнуудые ...шиидхэн гуримшуулгада, тэрэшэлэн арадуудай экономи... ...эдэ ажабайдалайнь арга боломжонуудые һайжаруулха яба... ...хүргэхэ уг зорилготой.

...хинь. Европын ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүл... ...байгуулалтаһаа дулдыдангүй тиимэ харилсаа холбоо эм... ...шухала шатань болоһон 1970 оной октябриин 13-най совет-... ...протоколой үндэһөөр гүрэнүүдэй амгалан харилсаа холбоо хүг... ...хитэйгээр туһалхын тула, юрын дипломатическа аргануу... ...тэдэнэй түлөөлэгшэдэй тусхай уулзалгануудые хэрэглэн, ...ельствын хоорондохи политическэ зүбшэлсэлгэ саашадаа улам ...байха. Эдэ зүбшэлсэлгэнүүд, хоёр талын һанамжын ёһоор, ...жалан эб найрамдалай хэрэгэй амжажа болохо ушарнууд... ...ябуулгануудые, тэрэ тоодо уласхоорондын эмхинүүд дотор, ...зүблөөнүүд дээрэ хэхэ боломжонуудые бэдэрхэ арга олго... болоно.

...хинь. СССР Франци хоёрой политическэ харилсаа холбоон, ...сад гүрэнүүдэй эрхэ ба ашаг туһые ёһотойгоор хараада абал... ...дээрэ хоёр ороной даахa харюусалгые, Нэгэдэмэл Нацинуу... ...цнин Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүд байһан уял... ...хэйн хоёрдохи дайнай дүнгүүдһээ уламжалан, Европодо ...юусалгануудаа гүйсэдхэлгын талаар бэелэлээ олохо болоно.

...талын һанамжын ёһоор, амгалан байдалда аюул ушаруулхаар, ...эбдэхэ гү, али уласхоорондын түгшүүрил тохёолдуулхаар ...гараа һаань, Советскэ Союз ба Франци 1970 оной ок...-най совет-француз протоколтой зохилдуулан ябуулга хэхэ

...хинь. Иимэ гол ёһонуудые:
...нэй хилэнүүдэй эбдэгдэнгүй байлга;
...оодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадал;
...шэ эрхэ;
...ээ дааһан байдал;
...сэ хэрэглэлгэһээ гү, али тэрэниие хэрэглэхээр занаха яба... ...лга:

...гүйгөөр сахин, амгалан байдал дэмжэлгын, түгшүүрил һу... ...араа бодол баримталжа үргэлжэлгын, Европын бүхы гүрэнүү... ...дохи аюулгүй байдал, амгалан харилсаа, хани холбоо бэхи... ...ар, СССР Франци хоёрой хоорондо Европодо, энээниие шу... ...гүрэнүүдтэй хамта бэелүүлхэ нягта харилсаа холбоон ехэ ...тай.

...дахинь. Эдэнэй промышленна хүсэ хүгжөөхэ, дүй дүршэлөө, ...элээ абалсаха, оршон тойронхиие сахин хамгаалха хэрэгтэ ...бүхы арадуудай хоорондын харилсаа холбоон хадаа экономи... ...научно-техническэ дэбжэлтынгээ эршые улам түргэдхэхэ ...до олгохо байха гэжэ СССР ба Франци этигэнхэй.

...хинь. Амгалан байдалай аюулда ороһон гү, али эбдэгдэһэн ...бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада политическэ ...дары хангагдаха ябадал туйлахын тула СССР ба Франци ...гаргаха байха.

...хинь. Буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хураал... ...түрүүндэ ядерна зэбсэгүүдые хураалгын асуу... ...хэрэгтэ, сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүд боло... ...хахаран хубаарха ябадал зайсуулгада, Уставайнь эрилтэнүүд... ...Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин үүргые бүри ехэ ...хоёр талынхид бүхы аргаар туһа хүргэхэ байха.

...дэхинь. СССР ба Франци бүхы һалбаринуудта хабаатай хоёр ...харилсаа иимээр ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэ... ...эрхэтэ харилсаа холбооной һайн жэшээ болохоор эмхид... ...байха.

...хоёрдохинь. 1971 оной октябриин 27-ной хэлсээгээр нэмэлтэ ...мүнөө хүсэндөө байгаа хэлсээнүүдэй үндэһөөр экономическа ...наймаанай харилсаагаа хүгжөөлгэ, байгаалиин баялигуудые ...тула бэелүүлэгдэхэ харилсаа холбоон, промышленностиин ба ...талаар дүй дүршэлөө абалсалга хоёр ороной хоорондын хол... ...бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай гэжэ харагдаха

...гурбадахинь. Соёл болбосоролой баялигуудые харилсан арь... ...энэ талаар үнинһөө хойшо тогтоһон харилсаае, тэдэнэй ёһо ...ба хани барисаае хараада абажа, соёл болон ажал ябуулга... ...совет ба француз арадуудые танилсуулха ябадал саг үргэлжэ ...арга һайжаруулгада туһа хүргэхөөр бүхы юумэн дэмжэг... ...гдаха байха. Университедүүдэй, нучна, уран зохёол бүтээл... ...саа холбооe бэхижүүлгэ, элдэб мэдээнүүдые тараалга, хоёр ...дэй, тусхайлан хэлэбэл, залуушуулай эмхинүүдэй хоорон... ...холбоо саашадань үргэдхэлгэ дурсагдаһан уг зорилгонуу... ...ябадалда туһа хүргэхэ байха. Энэмнай эрхэтэдэй хоорондын ...лбоонуудта, тэрэ тоодо залуушуулай уулзалгануудта, хамтаа... ...нэгэ нэгээрээ, албанай гү, али юрын хэрэгээр аяншалга... ...дана. Иимэ шэглэлтэйгээр гаргагдаһан үүсхэлнүүд зохихо ...засагаархидай зүгһөө дэмжэгдэхэ байха.

...ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. БРЕЖНЕВ.

...анциин Республикын Президент Ж. ПОМПИДУ.

...1971 оной, октябриин 30.

Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Франциин хоорондохи харилсаа холбооной гол ёһонуудта гараа табижа байнад.

Энэ зураг ТАСС-ай фототелеграфаар абтаба.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. ПОМПИДУ ХОЁРОЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ УУЛЗАЛГА

ПАРИЖ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев, Франциин Республикын Президент Ж. Помпиду хоёрой түгэсхэлэй уулзалга октябриин 30-да Елисейскэ ордон соо үнэн зүрхэнэй үгэеэ гүйсэд ойлголсолгын оршон байдалда болобо.

Хоёр талын хөөрэлдөөнүүдтэ, албанай хэрэгээр Л. И. Брежневэй Франци айлшалалгада Ж. Помпиду үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, энэ хөөрэлдөөнүүд, уулзалгануудай хоёр ороной политическэ харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн уласхоорондын эб найрамдал хангалгада гүнзэгы удха шанартай гээд онсолон тэмдэглээ. Европын аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалаар болохо зүблөөнэй гүнзэгы удха шанартайе президент тэмдэглээ.

Харюугай үгэ хэлэһэн Л. И. Брежнев Советскэ Союз Франци хоёрой харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ эдэ хөөрэлдөөнүүдэй гүн ехэ удха шанартайе онсолбо. Эдэ харилсаануудай юрэнхы гурим ёһонуудаар, тэрэшэлэн тодорхой асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсолго хадаа Европын, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгын асуудалаар хоёр талын хараа бодолой тааралдаһые гэршэлнэ.

Экономическа, научно-техническэ болон культурна холбоонуудые Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондо хүгжөөхэ асуудалаар туйлагдаһан үрэ дүн ехэ удха шанартай гээд тэмдэглээ.

СССР-эй, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд А. А. Громыко, М. Шуман, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи наука болон техникын талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин, Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Франциин экономико болон финансын министр В. Жискар Д'Эстэн, промышленна болон научна хүгжэлтын министр Ф-К. Ортоли гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, совет-француз харилсаа холбооной элдэб һалбаринуудаар хоорондоо хэһэн хөөрэлдөөнүүдэйнгээ дүнгүүд тухай мэдээсээ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлагдаһан дэбжэлтэдэ сэгнэлтэ үгэһэн үгэ Франциин премьер-министр Ж. Шабан-Дельмас хэлээ.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ХАМТЫН ДОКУМЕНТДЭ ГАР ТАБИГДАБА

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Республикын Президентын байдаг Елисейскэ ордон соо баяр ёһололой оршон байдалда «Совет социалис Республикануудай Союзай ба Франци хоёрой хоорондохи харилсаа холбооной гол ёһонууд» гэһэн хамтын документдэ октябриин 30-да гар табигдаба.

Совет талаһаа энэ документдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев гараа табяа.

Франциин талаһаа Франциин Республикын Президент Ж. Помпиду гараа табяа.

Гараа табилгын үедэ Франциин правительствын гэшүүд, бусад тушаалта нюурнууд байгаа.

Гар табилгын ёһолол дээрэ совет тушаалта нюурнууд байлсаа.

ПАРИЖҺАА АБТАҺАН МЭДЭЭСЭЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Л. И. Брежнев Советскэ Союз албанай хэрэгээр айлшалан ерэхыень Франциин Республикын Президент Ж. Помпидуе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын, мүн өөрынгөө нэрэһээ уряа гэжэ хүндэтэй тушаалтадай зүгһөө мэдээжэ болоо.

Франциин премьер-министр Ж. Шабан-Дельмасай Советскэ Союз албанай хэрэгээр айлшалхыень энээнһээ урда тээ. Совет правительствын үмэнэһөө уригдаһан ушарые Л. И. Брежнев һануулаа.

Албанай хэрэгээр айлшалалгын саг болзор хоёр талаһаа зүбшэгдэн тогтоогдохо.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ ПАРИЖҺАА МОРДОБО

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай, Франциин правительствын уряалаар албанай хэрэгээр Францида айлшалһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев октябриин 30-да Парижһаа Берлин мордобо.

Елисейскэ ордон соо совет-француз хамтын документдэ гарай табигдаһанай һүүлээр түгэс хэлэй ёһолол болобо.

Л. И. Брежнев Франциин правительствын гэшүүдтэй, бусад тушаалта нюурнуудтай хахасаба.

СССР-эй, Франциин гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэбэ. Л. И. Брежнев. Ж. Помпиду гэгшэд хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараба.

Франциин Президент болон мадам Помпиду Л. И. Брежневтэй, В. П. Брежневатай халуунаар хахасана.

Л. И. Брежнев премьер-министр Ж. Шабан-Дельмаста үдэшүүлэн, Орли аэропорт тээшэ зорибо.

ИЛ-62 самолёт Берлин тээшэ шэглэн нниидэбэ

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ БЕРЛИН ЕРЭБЭ

БЕРЛИН. (ТАСС-ай тусхай корр.). Германиин Социалис Нэгэдэмэл Партиин Центральна Комитедэй уряалаар Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Германиин Демократическа Республика хани ёһоор айлшалхаяа октябриин 30-да ерэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ГДР-тэ ерэбэ.

СССР-эй, ГДР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Шенефельд аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Г. Аксен, Ф. Эберт, Г. Грюнеберг, К. Хагер, В. Кроликовский, В Ламберц, Г. Миттаг. Э. Мюккенбергер, А. Нойман, А. Норден, Х. Зиндерман, П. Фернер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, ГДР-эй бусад партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад, ниитын ажал ябуулагшад угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьһаа урид Берлин ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ Германиин Демократическа Республикада байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов, Германида байгаа бүлэг совет сэрэгүүдэй главнокомадалагша генерал-полковник С. К. Курконкин, СССР-эй посольствын хүдэлмэрилэгшэд, дипломадууд угталсаа.

Берлинэй пионернүүд нүхэр Л. И. Брежневтэ сэсэгүүдые барюулба.

Аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа, СССР-эй, ГДР-эй гүрэнүүдэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Аэродром дээрэ сугларһан ГДР-эй нииcлэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые халуунаар угтаа. СССР-эй, ГДР-эй гүрэнэй тугуудаар, транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн хотын үйлсэ, талмайнуудта хүндэтэ айлшанаа угтахаяа олон мянган хүнүүд гараа. «Амжалтатай һайнаар айлшалагты, нүхэр Л. И. Брежнев!», «КПСС мандаха болтогой!», «Фройнд-шафт-хани барисаан!», «Эб найрамдалай, социализмын гол хүсэн — Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэһэн уряа лозунгнууд, транспарантнууд харагдана.

«Ура!», «Хани барисаан!» гэһэн үреэлэй халуун үгэнүүдээр, нэрьемэ альга ташалгануудаар, аха дүү зангаар үнэн зүрхэнһөө баясан, Берлинэй хүн зон Германиин Демократическа Республика хани ёһоор айлшалан ерэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие амаршалан угтаба.

А. Н. КОСЫГИН МОСКВАДАА БУСАЖА ЕРЭЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Канадын Премьер-Министр П. Э. Трюдын уряалаар, Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй ба Революционно правительствын уряалаар Канадада, Кубын Республикада ошоһоноо октябриин 31-дэ Москвадаа бусажа ерэбэ.

Тэрэшэлэн Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, СССР-эй далайн флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев ба бусад тушаалтад А. Н. Косыгинтай хамта бусажа ерэлсэ.

(ТАСС).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ НҮХЭР Э. ХОНЕККЕРТЭЙ УУЛЗАБА

БЕРЛИН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккертэй октябриин 30-да уулзаба. Уулзалгада совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн. КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша нүхэр К. В. Русаков. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов хабаадаа. ГДР-эй талаһаа — СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр В. Ульбрихт. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр В. Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь нүхэр Г. Аксен, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь нүхэр В. Ламберц, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Х. Зиндерман, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь П. Фернер, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр О. Винцер, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагша П. Марковский гэгшэд хабаадаа.

Уулзалгада хабаадагшадай хоорондо үнэн зүрхэнэй, хани нүхэсэлэй оршон байдалда хөөрэлдөөн болоо.

Хөөрэлдөөнэй үедэ СССР ГДР хоёрой үргэн хэмжээтэ харилсаа холбоо саашадань хүгжөөлгын, тэрэшэлэн уласхоорондын мүнөөнэй байдалай шухала асуудалаар, тэрэ тоодо Европодо аюулгүй байдал хангалгын асуудалаар. һаналаа зүбшэлдөөн, мэдээсэлнүүдые абалсалга болоо.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ДЕКЛАРАЦИ

Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай, Франциин правительствын уряалаар Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев 1971 оной октябриин 25-һаа 30 болотор Франциин айлшан болоһон байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй наука болон техникын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Л. И. Брежневтэй суг ябалсаа.

Л. И. Брежнев, тэрэнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүд Париж ба Марсель айлшалаа. Тэдэнэр француз арадай ажабайдалтай олон талаһаань танилсаха арга боломжотой байгаа. Айлшадта хани ёһоной онсо халуун угтамжа хэгдээ.

Л. И. Брежнев республикын президенттэй хөөрэлдөө, тэрэшэлэн премьер-министртэй, Франциин правительствын бусад гэшүүдтэй уулзаа.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ иимэ нюурнууд хабаадалсаа:

— совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй наука болон техникын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. В. Загладин, СССР-эй МИД-эй Европын нэгэдэхи таһагые даагша Ю. В. Дубинин.

— француз талаһаа Премьер-Министр Ж. Шабан-Дельмас, гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман, экономико ба финансын министр В. Жискар д'Эстэн, промышленна болон научна хүгжэлтын министр П.-К. Ортоли, республикын президентын генеральна секретарь М. Жобер, гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Э. Альфан, Франциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. Сейду, гадаадын хэрэгүүдэй министерствын политическэ департаментын директор Ж. де Бомарше, республикын президентын генеральна секретариадай советник Ж.-Б. Реймон.

Хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондо тогтоһон этигэл найдабариин, үнэн зүрхэнэй зохихо хани харилсаанай оршон байдалда үнгэрөө. Эдэ хөөрэлдөөнүүд түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха, СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсаануудые бэхижүүлхэ хэрэгые урагшань дабшуулхаар хоёр талаһаа шиидэнги байһан оршон байдалда болоо. Совет-француз хани харилсаанай бүхы талаараа, тэрэ тоодо политическэ талааршье, хүгжэжэ байһанда Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду ханангиі байһанаа мэдүүлээ. 1970 оной октябриин 13-най совет-француз протоколые бэелүүлэн, дэлхэй дээрэ гараһан бүхы томо асуудалнуудаар политическэ зүбшэлдэлгэ хоёр ороной хоорондо болодог. Совет-француз харилсаануудта энэ документын шухала удха шанартай байһые хоёр тала баталжа, тэрээниие бүри ехэ нүлөөтэй болгохо гэһэн нэгэн адли эрмэлзэлгэтэй байһан тухайгаа мэдүүлээ. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада совет-француз харилсаануудай хүгжэлтэдэ туйлагдаһан дүнгүүд хадаа эдэ харилсаануудые бүри үндэр хэмжээндэ табиха арга олгоно гэжэ тоолоод, имагтал амгалан уг зорилгодо алба хэдэг СССР-эй ба Франциин хоорондохи харилсаануудые илангаяа тэдэнэй политическэ харилсаае бүри гүнзэгырүүлхэ, бэхижүүлхэ гэжэ Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду шиидхээ. Иимэ зорилгоор тэдэнэр «Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Франциин хоорондохи хани харилсаанай жама ёһонууд», доро гараа табяа.

Уласхоорондын шухала томо асуудалнуудые хаража үзэхэ зуураа, Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду Европодохи байдалда онсо анхаралаа хандуулаа. 1970 ондо СССР ба ФРГ-гэй, Польшо ба ФРГ-гэй хоорондо договорнуудые баталһанай һүүлээр түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха шэглэлдэ саашанхи шэнэ найдабариин тэмдэгүүд бии болоо гэжэ хананґяар тэдэнэр тэмдэглээд, эдэ договорнууд эсэслэн хүсэндөө ороходоо Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай байха гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлээ. Энэ оной сентябриин 3-да СССР, Франци, США болон Великобританиин хоорондо баталагдаһан дүрбэн талын хэлсээн болбол харюусалгые дүрбэн талаһаа хубаалдаха дээрэһээ Европын түбүүдтэ түгшүүрилтэ байдалай шалтагаануудые усадхаха ниитын эрмэлзэлгые тодорхойлхоһоо гадна, Европын ба уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха шэглэлдэ томо алхам болоно гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ хэлсээн хараалагдаһан зүбшэлдөөнүүдээр, баталагдаһан протоколнуудаар нэмээгдэхэ юм гэжэ Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду найдана. Тиимэ дээрэһээ ГДР ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаануудые бүхыдэнь гуримшуулхын тула гаргаһан хүсэл оролдолгоһоо эхи абаһан энэ дэбжэлтэ ба үрэ дүнгүүдынь, мүн эдэ хоёр гүрэнүүдые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида абаха ушар Европын бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, харилсаануудыень хүгжөөхэ, хани ёһоной холбоо барисаа үргэдхэхэ шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ.

Европодо аюулгүй байдал, хани харилсаа байгуулха асуудалнууд тушаа ниитэ Европын зүблөө зарлалгые удха шанартай дээрэ тооложо байһанаа Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду баталаа. Энэ дурадхалые ойрын сагта бэелүүлгэ, тэдэнэй һанамжаар, Европын гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые даамгайгаар шиидхэн байгуулжа, энэ түбидэхи сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдэй хубаарилгые усадхаха арга олгохо юм. Энээндэ ушар хэрэгүүдэй ойрын сагай хүгжэлтэ һайн эрхэ нүхэсэл олгоно. Зүблөөнэй гол зорилго гэбэл, уялгануудые бэе дээрээ даажа абахын аргаар Европын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хэрэг болоно. Тиихэдээ эдэ уялганууд гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта хүсөөр занаха гү, али тэрэниие хэрэглэхэ ямаршье ябадалые усадхаха, гүрэнүүдэй хилын эбдэршэгүй байха, дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй, бүхы гүрэнүүдэй адли тэгшэ эрхэтэй, бэеэ даанхай байха жама ёһонуудые сахиха арга олгохо зэргэтэй.

Тэрэшэлэн иимэ зүблөөн энээндэ хабаадаһан бүхы оронуудай хоорондо экономическа, худалдаа наймаанай холбоо, промышленна болон техническэ харилсаа, культурна болон научна андалдаа хэхэ, хүнүүдэй хоорондохи холбоо байгуулха хэрэгые хүгжөөхэ ёһотой. Тиигэжэ бэе бэетэйгээ дүтэ ер танилсажа, ажалайнгаа, искусствын, оюун болодойнгоо аша үрые харилсан хэрэглэжэ, арадууд эб найрамдал, хани барисаа, харилсаануудые бэхижүүлхэ зорилгоор тэдэниие нэгэдүүлжэ байһан һаналаа нэгэдэлгын уг удхые бүри һайнаар ойлгохо болоно.

Дэмжэжэ байһан гүрэнүүдэй зүбшөөлөөр Хельсинкидэ болохо энэ зүблөөндэ олон талын бэлэдхэлэй шадаал һаа түргөөр эхилхыень хүсэжэ байһан тухайгаа һануулаад, зүблөөнэй урда тээ хэлсэхэ зүйлнүүдэй уг удха, хүдэлмэриинь гурим, тэрээниие зарлаха болзор ба гурим тухай хэлсэхэ ёһотой гэжэ һанамжалжа байһанаа Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду тэмдэглэбэд.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурга).

ТООСООТО—hУНГАЛТЫН СУГЛААН

ЭМХИДХЭЛЭЙ БА ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИН hУЛАДАhАНhАА

Партиин XXIV съезд хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ, тиин арад зоной болон үйлэдбэриин эрилтые hайнаар хангаха тон харюусалгатай зорилгонуудые эли тодоор табиhан. Энэ зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар «Октябриин 50 жэлэй ойн» нэрэмжэтэ колхозой 1-хи бригадын коммунистнарай хэжэ байhан ажал тухай ехэ хөөрэлдөөн hаяхан үнгэрhэн тоосоото-hунгалтын суглаан дээрэ болоо.

Бригадын олон коммунистнар үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ харюусалгатайгаар хандажа, даажа ябаhан ажал дээрээ түрүү hуури эзэлхээрээ эзэлнэ, бусад ажалшадта эрхим жэшээ харуулна гээд элидхэлшэ, партбюрогой секретарь Б. Аюшеев тэмдэглэбэ.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүхы колхозой ажал хэрэгэй урагшатайгаар ябасада бригадын коммунистнарай хубитаньшье ехэ. Колхоз hү, мяха гүрэндэ тушааха 9 hарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэв. Мүн колхоз болон бригада малай тэжээл хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр бэлдэжэ, энэ жэлэй үбэлжэлгые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Эдэ бүхы ажалда бригадын түрүүшүүл — коммунистнар М. О. Арзухаевай, С. Ж. Сотниковагай, Р. С. Сындеевэй, М. Л. Мунконовой болон бусадай үүргэ ехэ юм.

Теэд хэды тиимэшье hаа, үнгэрhэн тоосоото үе соогоо партбюро эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ ажалаа hулаар табиhан гээд, суглаан дээрэ шүүмжэлэл гараа. Энэ жэлдэ малшадай, хонишодой, адуушадай абаhан түсэб, уялганууд үшөөшье хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Коммунистнар hаалишад О. У. Аюшеева, Д. С. Замбалаева, Е. Д. Осорова болон бусадай hү hааха түсэбөө энэ жэл дүүргэхэнь бэрхэтэй болонхой. Мүн бригадада нэгэ үнеэнhээ hү hаалга урданайхиhаа холо доогуур. Хэрбээ урдань нютагай үүлтэрэй үнеэнhээ түрүү hаалишад 800 —900 литр hаадаг байгаа hаань, мүнөө хайнаг үнеэнhээ оройдоол 300—500-гаад килограмм hаагдана. Мүн мал адуулагшад ба хонишод баhал дутуутайгаар ажаллана. Коммунист Н. Ч. Дамбаев энэ жэл олон толгой эбэртэ малнуудые гарзалуулhан байха юм.

Эмхидхэлэй ба ниитэ ойлгуулалжын хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ талаар партбюро, тэрэнэй секретарь горитой оролдодоггүй байhан. Жэшээнь, колхозой 1-хи ба 4-хи бригадануудай ажалые сасуулан харабал, 4-хи бригадынхидай (Дэби нютаг) ажал холо урагшатай, тэндэхи коммунистнар ажал хэрэг тухайдаа ёhоор оролдодог, хүн бүхэн бригадынгаа ажал тухай бодомжолон, hанаашархан ябадаг заншалтайнууд. Тиихэдэ 1-хи бригадада иимэрхүү ушарнууд үсөөн.

Бригадын коммунистнар-агитаторнууд болон политинформаторнууд даажа абаhан участогуудаараа ябажа, лекци ба хөөрэлдөөнүүдые үсөөн хэдэг, ажалай дүнгүүдээр бюллетеньнүүд болон хуудаhануудые саг соонь гаргадаггүй байха юм.

Коммунистнарай политhуралсал баhал дутуутай байhан. Заримдаа коммунистнар хэшээлдээ ерэхэгүй, хожомдохо ушарнууд али олон үзэгдэhэн байна. Тиин нёдондо үзэхэ программаяа арай шамай дүүргэhэн.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнар эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, партбюрогой болон коммунистнарай ажалда бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлээ, ажалаа саашань зүбөөр хүтэлбэрилжэ, коммунистнарай үүргые дээшэлүүлхэ, социалис мүрысөө партиин ЦК-гай тогтоолой эрилтээр ударидаха гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Бригадын үнинэй коммунист нүхэр Г. Ж. Самаев үгэ хэлэхэдээ, колхозой үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тон ехэ харюусалгатай гэжэ тэмдэглэбэ. Жэшээнь, колхозой главна зоотехник нүхэр Шарастепанов зунай үедэ hү hаалгые, эхэ малнуудай ороондо оролгые тон нягтаар хаража, шалгажа, малшадта заабари үгэжэ байха аад лэ, энэ ажалаа hулаар хүтэлбэрилөө гээд шүүмжэлэл хэбэ.

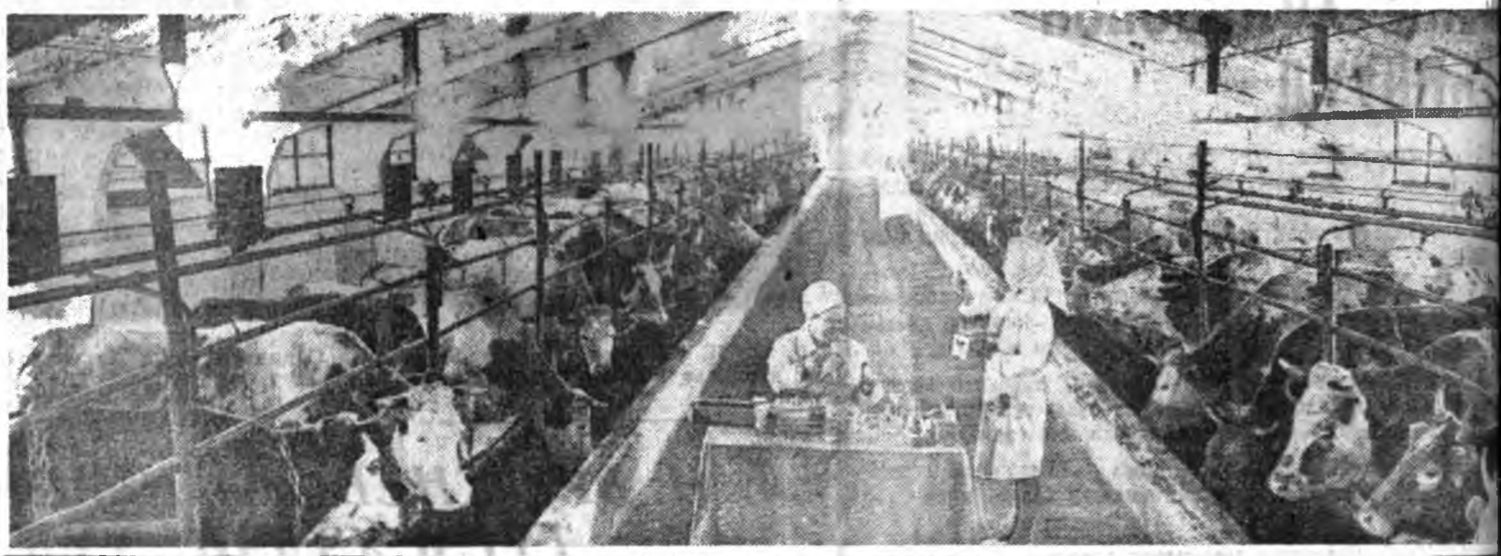
—Коммунист болон хүн бүхэнэй ажалые эхин парторганизаци хинажа, хаража байха ёhотой. Теэд коммунист нүхэр Дам[...] юундэ, ямар шалтаг[...] залааб, тэрээндэ пар[...] туhаламжа үзүүлээб, [...] болон малай эмшэд ям[...] нүүдые абааб? Эдэ б[...] шухала асуудалнууд [...] гой анхаралhаа гадуу[...] дэг байна,—гээд Сам[...]

Үгэ хэлэhэн бриг[...] фельдшер нүхэр Х. Р[...] ажал дээрэ коммунист[...] нэрэ зэргые ба үүргы[...] шэлүүлхэ гэжэ тэмдэ[...] тиин гэшүүд hаалиш[...] хонишод харюусалга [...] ажаллаха, гансашье [...] ажалые хараха бэшэ, [...] хэдтөө туhалалсаха ё[...] ажаглалта хэбэ.

Коммунистнар парто[...] соое зүбшэн хэлсээд, [...] hайжаруулха хараат[...] тоол баталан абаба.

Ахын аймаг.

Ц. ЦЫ[...]

ПОДГОРНЕНСКО районой «50 лет Октября» колхоздо hү hаалиин оньhожоруулагдамал комплекс баригдаа. Энээнэй ашаар hү үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлээ. Эндэ hаагдаhан hүн дары шалгагдаха арга боломжотой.

ТАСС-ай фотохронико.

ГЭЭГДЭЛhЭЭ ГАРАhАН ПУНКТ

Хориин леспромхозой Тужын пунктын коллектив гээгдэдэг участогуудай тоодо оролсодог байhан юм. Хүдэлмэришэдэй олоороо дуталдадаг, хүтэлбэрилэгшэдэй ходо hэлгэгдэдэг, ажалай журамай hула дээрэhээ түсэб даабари дүүргэгдэдэггүй байhан.

Гэбэшье шэнэ табан жэлэй эхинhээ Тужын пунктын модошод иимэ байдалhаа гаража шадаа. Тус коллектив үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэжэ, июнь hараhаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Забайкаллес» комбинадай модо бэлэдхэлэй пунктнуудай дундаhаа Тужын пунктда нэгэдэхи hуури олгогдожо, дамжуулгын Улаан туг, Бүхэсоюзна нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаа. hаяшаг баhа нэгэ баясамаар мэдээн абтаа. Юуб гэхэдэ, август hарын дүнгүүдээр энэ пунктда дахинаа Улаан туг барюулагдажа, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүүшын hуури олгогдоо.

Энэ амжалта хадаа нэн түрүүн бүхы коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэй габшагай hайнаар ажаллаhанай, үсэд нэтэрүү оролдолго гаргаhанай ашаар туйлагдаhан байна.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые уридшалан бэелүүлхын түлөө Тужын пунктын коллектив шэнэ социалис уялга абаhан байна.

Энэ богонихон болзор соо тус коллектив ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Бүхы бага комплексно бригаданууд, модо шэрэдэг жолоошод, модо ашаалдаг звенонууд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абанхай. Мүнөө тэдэнэр энэ уялгануудаа амжалтатай бэелүүлжэ байнхай. Жэшээнь, С. Е. Ермаков, Ц. С. Галсанов, И. С. Юдин, В. М. Черницкий гэгшэдэй бригаданууд юhэн hарын даабариhаа гадуур 1000 гаран кубометр модо бэлэдхэнхэй. И. Л. Елохин, В. В. Игумнов, Ц. Т. Самбялов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг экипажнууд түсэбhөө гадуур 1000 гаран кубометр модо шэрэhэн байна. Машинануудта модо ашадаг операторнууд Н. С. Лужников, С. А. Филиппов түсэбhөө гадуур 4—6 мянган кубометр модо тээжэ, магтаалда хүртэдэг болонхой. Пунктын модо шэрэхэ, бэлдэхэ, ашаалха түсэбүүд холо үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Ажалай эмхидхэлые hайжаруулhанай, хүдэлмэришэдэй хүсэ болон техникэ зүбөөр хубаарилан табиhанай, үйлэдбэри дээрэ ажалай түрүү аргануудые хэрэглэhэнэй ашаар иимэ hайн үрэ дүнгүүд туйлагдаhан болоно.

Мүнөө бага комплексно зургаан бригада модо бэлэдхэнэ. Тэдэнэй хүдэлдэг участогынь hайн шанартай модоор элбэг. Эндэ гол түлэб олон жэлдэ ажаллажа, дүршэл шадабаритай, ажалаа hайн мэдэхэ зон хүдэлнэ. Иимэ хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргана. Байгша онhоо эхилжэ, эндэхи бүхы мастерска участогууд модо бэлэдхэлгын түрүү технологи — нарин зуруудаар модо отолжо эхилээ. Мастерска участогай хүдэлмэри таhалдуулхагүйн тула хоёр трактор нөөсэдэ байдаг. Эбдэрhэн техникые түргэн болзорто заhабарилхын түлөө слесарьнуудай бригада эмхидхэгдэhэн.

hүүлэй хоёр жэлэй туршада модо шэрэдэг машинануудай парк гүйсэд хубилгагданхай. Мүнөө хүсэтэ МАЗ-уудаар, хилын саанаhаа асарагдаhан машинануудаар модон шэрэгдэдэг болоод байна. Нёдондо жэлдэ кранай хүсөөр модо тээдэг байhан hаа, харин мүнөө энэ хүдэлмэрие хүсэ ехэтэ П-19 гэhэн оньhон машина бүтээнэ.

Пунктын гол ажалай хажуугаар бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд таhалдуулагданагүй. Модо ехээр бэлэдхэхын тула шэнэ участогуудые шэлэжэ, харгынуудые гаргаха, үбэлэй үедэ хэрэгтэй дулаан гаражнуудые бариха, хүдэлмэришэдэй амарха будкануудые бэлдэхэ, гэхэ мэтэ хүдэлмэри зэргэ ябуулагдана. Тужын пунктынхидай коллектив ерэхэ үбэлэй үедэ 150 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ талмай түхеэрэнхэй.

Тэдэнэр сентябрь hарын түсэб 106 процент дүүргээд, октябрь соо бүри эршэмтэйгээр ажаллажа гараба.

Д. ТУМАНОВ,
Б. ЛАЙДАПОВ.

ДАРХАН СОЛОТОЙ

Алексей Ефимович Островерхов эрхим ажалаараа Буряадай барилгын управлени соо мэдээжэ болоhон хүн. Тэрэ бага наhанhаа хойшо гартаа дүйтэй, модоор элдэб юумэ шадамараар дархалжа, олоной магтаалда хүртэдэг бэлэй. Томо болоходоо модошо дархан болохоор шиидээд, Буряадай барилгын управленидэ хүдэлхөө ерээ hэн. Алексей Ефимович Островерхов мүнөө баян дүй дүршэлтэй дархан болонхой. Хэдэхэн жэлэй саана хамта хүдэлдэг нүхэдынь Алексей Ефимовичые бригадираар дэбжүүлhэн юм.

Ганса өөрынгөө хүдэлмэриин түлөө бэшэ, бригадынгаа бүхы гэшүүдэй түлөө харюусаха бологолдог. Бригададань 28 хүн хүдэлнэ. Хүн бүхэнэй абари зангыень мэдэхэ, ажалдаа шадабари мэргэжэлыень зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Тэрэгүйгөөр ажалаа зүбөөр эмхидхэхэнь бэрхэтэй ха юм. Энээниие Алексей Островерхов hайн ойлгоно. Тиимэhээл хүдэлмэришэдтэй саг үргэлжэ хөөрэлдэдэг, hанал бодолоо хубаалдадаг юм. Тэдэнhээ заабаришье абаха гэжэ оролдодог. Хүдэлмэришэдөө нэгэ hанал бодолтойгоор хүдэлгэhэнэй ашаар лэ халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Алексей Ефимович Островерховэй бригадынхид социалис мүрысөөндэ hара бүри эрхимлэжэ, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай вымпелдэ хэдэн дахин хүртэhэн байха юм. Мүнөө энэ вымпелээ алдахагүйн тула эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. 280 үхибүүдэй ябаха саадай байшан Үдын урда тээ барижа байна. Энэ барилгаяа болзорhоонь урид ашаглалгада тушаахын тула эдэнэр ехэ оролдолго гарганад. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 80 бүлэ айлай ороходо гэрэй дотор талын хүдэлмэри хэхэ даабаритай. Энэ уялгаяа дүүргэхэ байhандань этигэмээр.

Алексей Ефимович Островерхов барилгада олон жэл амжалтатайгаар хүдэлнэ. Парти, правительство энээниие үндэрөөр сэгнэжэ, hаяшаг Ленинэй орденоор шагнаа бэлэй. Гүрэн түрынгөө дээдын хайра шагналые үнэн сэхэ ажалаар харюулха гэжэ Алексей Ефимович оролдоно. Тэрэнэй даадаг бригадын дархашуул шэнэ табан жэл соо үшөөл ехэ амжалтануудые туйлахал байха.

Д. БАЛДАНОВ.

ТАРБАГАТАЙН кондитерскэ фабрикын хүдэлмэришэд юhэ hарынгаа даабари болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Тэдэ түсэбhөө гадуур олон мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Ажалай түрүүшүүл олон. Коммунис ажалай ударник Афимня Евсеевна Бутковская үдэрэйнгөө нормо 120—130 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Е. Бутковская.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ХАРГЫ ТАТАГШАД

Анатолий дуугайхан hууна. Нүхэдынь булта ажалда ошонхой. Тиимэhээ дүтэ ойро хүнэй хөөрэлдэхэ абяншье дуулданагүй. Харгыда эсэшэhэн Анатолий наар дээгүүр хэбтэшэбэ. Теэд нойрынь хүрэнэгүй. Элдэбын бодол толгой соонь үйрэжэ, сэдьхэл зүрхыень хүлгөөхэ юм.

hаял шэнгеэр hанагдана. Баргажанай адагhаа Майск хүрэтэр харгы гаргахын тула геологууд шэнжэлэлгэ хэжэ эхилээ hэн. Тиигэхэдэ Анатолий hаял арбан зургаатай ябаа. Зунайнгаа амаралтын үедэ геологуудтай хүдэлхэ гэжэ шиидээд, июлиин шатама наран доро, хура бороо соогуур Баргажан нютагайнгаа тала дайдаар, тужа тайга соогуур хэды аяншалааб! Геологууд сэхэ харгы татахын тула яhала бэдэрэлгэ хээл ааб даа. Уhан голнуудай гүнзэгые хэмжэхэ, газарай хүрьhэнэй шанарыень элирүүлхэ. Юрэдөө, хэхэ хүдэлмэри гэжэ хоолойдо хүрэмэ hэн. Анатолий шадаха зэргээрээ геологуудта туhалдаг бэлэй.

Баргажан голой эрьедэ геологууд хэдэн үдэр байрлаба. Уhанай урасхалые, гүнзэгые элирүүлхэ хэрэгтэй. Хоёр наранай хоорондо хүдэлхэ ушар гарадаг hэн. Июлиин тэн багта хура бороо ехээр орожо, Баргажан гол эрьеhээ халиишоо бэлэй. Геологууд яhала бэлэдхэлтэй байбашье, уhанда абтаа. Богонихон саг соо hала хээд, приборнуудаа, унтари хэбтэриеэ, эдихэ ууха юумэеэ ашабад. Тиин моторно онгосодо түмэр аргамжаар торгожо зүдхүүлбэд. Үшөөл дүршэл багатай моторист хүбүүн онгосоёо угзаруулжархин гэхэдэнь, аргамжа таhа hүрэшэбэ. Ашаатай hала уhанай доишхон урасхалда абтаба.

— Приборнуудаа абарха! — гэhэн хашхараан дуулдаба. Байгал далайн эрьедэ өөдөө болоhон Анатолий тамархадаа бэрхэ hэн. Тэрэ олон юумэ шэбшэнгүй, бурьялан эбхэрээшэ уhа руу hүрэшэбэ. Тэрэнэй хойноhоо геологуудшье тамаран ороо. Тэдэнэр приборнуудаа абаржа шадаа hэн. Гэбэшье палатканууд, эдихэ хоолыень уhан абаад ябашоо hэн.

— Ехээр бү голхорогты! Эндэ дүтэхэнэ хонишод ажаhуудаг. Бидэниие дулаан гэртээ оруулхал, халуун сайгаа табихал байха. — гэжэ экспедициин начальник хэлэжэ байгаа бэлэй. Нээрээшье тэдэниие хонишод айлшад мэтээр угтажа, эдеэ хоолоор хүндэлөө hэн.

Эдир залуу наhанhаа бэеэ зоригжуулжа ябаа hаа, саашадаа ямаршье бэрхэшээлнүүдые ядаралгүйгөөр гаталжа шадахаш гэжэ Анатолидо геологууд ойлгуулдаг hэн. Анатолий Коршунов дунда hургуулияа дүүргээд, ажалда орохые шиидээ бэлэй. Тэрэ үедэ өөрынгөө гараар Баргажанай адагhаа Майск хүрэтэр харгы таталсахаб гэжэ оройдоошье шэбшээгүй ябаа бшуу.

Эгээл иигэжэ бодомжолон хэбтэтэрынь үүдэн түрд байса нээгдэжэ, бульдозерист Юрий Цвик бии болобо. Тэрэ Анатолие сэбэрhоор лэ:

— Амаржа байна гүбди,—гэжэ хүхюугээр хэлэн, столдо дүтэлбэ.

— Ехэ ажалай урда амарха хэрэгтэй бшуу даа,—гэжэ Анатолий хэлээд, хана тээшэ эрьешэбэ.

— Виктор Михайлович энээгүүр харагдаагүй hэн гү?

— Баргажанай адагhаа hаял ерээд байнаб. Юушье мэдэнэгүйб.

— Бишни нэгэ ехэ hонин юумэ дуулгахамни. Шагнаха гүш?

— Хэлэ, хэлэ.

— Виктор Михайлович Кривошеиндэмнай Хүндэлэлэй Тэмдэг ордон барюулха болобо. Харана гүш энэ Указ,—гээд, Юрий Анатолиин урда газетэ табиба.

— Юугээ хэлэнэш даа, — гэжэ Анатолий нүхэртөө этигэжэ ядаhан хэбэртэйгээр газетэ абаба. Тэндэнь Виктор Михайлович Кривошеиние орденоор шагнаха гэhэн үгэнүүд аржытар бэшээтэй байба.

— Виктор Михайлович дуулаагүй ябана ёhотой. Хүдэлмэришэдтөө ошоё, нүхэрөө амаршалая, — гэжэ Анатолий дурадхаад, хубсалжа оробо. Хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада, газар малтажа байhан тракторнуудай хажуудa хүрэжэ ерэбэд.

Тала дайдын дундуур, хада уулын хормойгоор татагдаhан харгы урдань зурьна. Виктор Михайлович Кривошеин трактораа жолоодон, харгын далан дээрэ шорой түлхижэ гаргана. Тэрээниень грейдер тараагаад, нягталан жэгдэлнэ. Эдэнэр халаан соогоо хэды ехэ шорой онгилжо, асаржа, адхажа, тараажа, нягталжа харгы татана гээшэб? Метр, метрээр лэ урагшаа дабшана.

1964 ондо Шаншалын горхоной эрьедэ түрүүшын шорой онгилогдожо, харгын хүдэлмэри эхилээ бэлэй. Тэрэ гэhээр долоон жэл үнгэрөө. Долоон жэл гээд хэлэхэдэ бэлэн ааб даа. Энэ саг соо Виктор Михайлович Кривошеин хэдэн мянган кубометр шорой трактораараа түлхижэ, харгы таталсаа гээшэб! Аяар 160 модоной зай хойно үлэбэ ха юм. Үшөөл хорёод километр харгы татахань үлөө.

«Хүдэлхэл хэрэгтэй. Арад зоноiйнгоо хүхюун соготойгоор ажаhуухын урманда хүдэлхэ хэрэгтэй» гэжэ Виктор Михайлович өөрынгөө туhалагша Анатолий Коршуновто ходо хэлэдэг юм. Зүб юумэ хэлэнэ.

Тэрэ мүнөө трактораа жолоодон, газар түлхижэл байна. Багахадаар газ дараадхихадань, тракторынь уурхайгаар хүршэгэнэжэ, обоо шорой урдаа түлхеэд урагшаа дабхина.

Анатолий Юрий хоёр трактораа зогсоохо тэмдэг үгөөдхибэ. Уданшьегүй дүшөөд наhанай дунда зэргын бэетэй хүн кабина сооhоо hүрэжэ буун сасуу:

— Зай, хүбүүд, ямар тиимэ яаралтай хэрэг гараба гээшэб? Бушуу хэлэгты, — гэжэ хэлэн, хүхюунээр энеэбхилнэ. Сэнхир нюдэдынь ялалзана.

— Нэгэ юумэ дуулгаха гээ hэмди даа, — гэжэ Анатолиин холоhоо эхилхэ гэжэ байтар, Юрий үгыень таhалжа:

— Та «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдабат. Амаршалнабди!—гэжэ хэлээд, гараа hарбайба.

— Ямар тиимэ орден тухай хэлсэнэбта даа, нүхэдни. Ойлгоногүйб. Ондоо хүнэй нэрые минии нэрэтэй худхана бэшэ аабзат?—гэжэ этигэжэ ядангяар хэлэбэ.

— Виктор Михайлович! Харагты даа. Эндэ яhала эли тодоор бэшээтэй,—гээд Юрий газетэеэ hарбайба. Тэндэ өөрынгөө нэрые аржытар бэшээтэй байхыень харахадаа, Виктор Кривошейн бүришье гайхаба.

— Нэгэдэхеэр, хайра шагналда хүртэхын тулада өөрhөөтнай асууха бэшэ хаям. Хоёрдохёор, хүнэй хэhэн бүтээhые хаража, сэгнэжэ үзөөд, шэн габьяаень тодорхойлhон хойноо орден, медаль барюулдаг ааб даа, — гэжэ Юрий Анатолий хоёр үрдилдэн шахуу хэлэнэд.

Магад, магад. Теэд алдуу болоо даа. Намhаа үлүү габьяатай зон олон юм ааб даа, — гэжэ тэрэ газетэ дахин дахин хараха зуураа хэлээ hэн...

Анатолий Виктор Михайлович Кривошеинтэй хоёр жэл суг хүдэлөө. Аха нүхэрэйнгөө абари зангыень hайн мэдэхэ болоhон, ажалдаа амжалта туйлахадаа тэрэнээ hайрхажа ябадаггүй, харин булта трактористнууд иимээр хүдэлхэ арга боломжотой гээд хэлэдэг. hайнаар лэ хүдэлхэ ёhотойбди гэжэ залуушуулда заабари үгэжэ ябадаг үнэн сэхэ зантай хүн юм даа. Энэ түрүү хүдэлмэришэн шэнгеэр хүдэлхэ, тиимээр бэеэ абажа ябаха ёhотойб гэжэ Анатолий хаанашье ябахадаа бодомжолдог.

Виктор Михайлович урдань Баргажанай адагай загаhанай комбинадта трактористаар хүдэлhэн юм. Удаань «Иркутсклесстрой» трестын Баргажанай СМУ-да хүдэлжэ эхилээ. Хаанашье хүдэлхэдөө түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулhан лэ байдаг.

Тэрэ оньhон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаhанай ашаар лэ халаанайнгаа даабари 40—50 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг Анатолий Коршунов ажалша бэрхэ нүхэрэйнгөө хойно орохогүйн тула баhал оролдодог гээшэ. Эдэнэй оролдолгоор Баргажанай адагhаа Майск хүрэтэр татагдаха харгы болзор соогоо ашаглалгада тушаагдахань лэ.

Шэнэ харгыгаар модо ашаhан машинанууд хүнхинэсэ гүйлдэжэ эхилхэ. Энэ саг ойртонхой. Гүрэн түрынгөө хайра шагналда хүртэhэн Виктор Михайлович Кривошеин, залуу трактористнууд Анатолий Коршунов, Юрий Цвик гэгшэд хүсэ шадалаа сүм ажалдаа зорюулан хүдэлжэ байнад. Эдэнэр шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхын тула улам шангаар мүрысэн хүдэлжэ байна. Гаарга голой эрьедэ тракторнуудай таршаганаха, хүнүүдэй шанга шангаар хөөрэлдэхэ абяан замханагүй. Харгы баригшад метр метрээр урагшаа дабшажал ябана.

Г. ШЕЛКОВНИКОВ.

hАНАА ЗОБООНО

Хонишон Б. Чойдонова хөөрэнэ

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бидэнэр, Цыдендамба үбгэнтэеэ, муу бэшээр хүдэлжэ гарахаяа байнабди. Энэ жэл отарынгаа 665 хонидhоо 684 хурьга абажа, бултыень томо болгожо байгдана гэхэ гү, али 100 хонин бүриhөө 103 хурьгатай болонхойбди, хонин бүриhөө 4,3 килограмм ноохо хайшалаа hэмди.

Хори гаран жэлдэ хонишоноор ажаллажа ябахадаа олохон юумэ үзэгдөө, hайншье, муушье сагта ажаллагдаа. hүүлэй жэлнүүдтэ хонидоо хабар орой хурьгалуулнабди. Юуб гэхэдэ, отарамнай үбэлэй hайн байрагүй юм.

Хонидые хабар орой хурьгалуулхада муу юумэниинь олон юм даа. Энэ үедэ тэжээл хоморходоод, хонидой тамир hуларааd байдаг гээшэ. Хабар орой гараhан хурьгад эхэhээ саг соогоо hалгаагдадаггүй, тэдэниие даажа абаха хонишод олдодоггүй, бидэнэр, хонишодые зобоодог.

Ноябрь hарада хониднай үрэжүүлэгдэхэ байна. Теэд мүнөө хурьгадтаа дэхүүлжэ ябаhан хонид хэзээ таргалха бэлэй. Ядахын сагта нэгэ hара соо hайнаар бэлшээхэ, ногоон hолоомоной, тарянай үзүүртэ амяарлан ябуулха байгаа. Теэд иимэ арга манда байхагүй. Энэ манай hанаа зобооно.

Хоёрдохёор, хонидоймнай үбэлжэхэ байра соо уhан гарашоо. Тэрэ байрые ондоо тээ hэлбэжэ табиха тухай хэлсээд лэ, саг миин үнгэржэл байна. Хэзээ тэрэ хэгдэхэ юм, бү мэдэе. Энэ баhал hанааемнай ехээр хубаана.

Мүнөө жэл отара дээрэмнай хонишодой байха залгалаа гэр табижа үгөө. Энэ hайн гээшэ. Табан үхибүүтэй бидэндэ угаа зохид болоо.

Хэды иимэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье hаа, эхэ хонидойнгоо тамир hайжаруулха, үрэжүүлгын эхилтэр бултыень таргалуулха гэжэ оролдонобди. Зарим hулархаяа hанаашадыень газаагаа барижа, таряа талханай зүйл, ногоон hолоомо үгэжэ захалаабди. Бидэнэр хонидоо бүхэли үбэлдөө бэлшээжэ гарагшабди.

Колхозой правлени бидэнэрэй ажалда тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые дары усадхаха хэмжээ абаха бээзэ гэжэ найданабди.

Сэлэнгын аймагай
Карл Марксын нэрэмжэтэ
колхоз.

Хурамхаан[...]
аймагта

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ- БОЛЗОРhООНЬ УР[...]

Орон дотороо су[...]
модошодой бригади[...]
Петрович Парамонов[...]
комплексно бригады[...]
бэлэдхэхэ жэлэйнгээ т[...]
зорhоонь хоёр hараар [...]
гэбэ. Тус бригадынхи[...]
ган кубометр модо [...]
байhан аад, мүнөө үе[...]
мянган кубометр мод[...]
зөөгөө.

Мүн эндэхи Василий[...]
вич Шухинай хүт[...]
бригадынхид эрхим hа[...]
дэлжэ, жэлэйнгээ т[...]
үлүүлээд, 32 мянган[...]
модо бэлэдхэhэн байна[...]
Майскын леспромхозой[...]
ёр бригада жэлэйн[...]
үлүүлэн дүүргээд яба[...]
гим Сагитдинов Анато[...]
лов хоёрой ударидаг[...]
нууд 30—30 мянган[...]
модо бэлэдхээд, Агуу[...]
риин 54-дэхи жэлэй [...]
лэлдэ бүри эршэмтэйгэ[...]
на.

БЭРХЭ БАРИЛГАШАД ОЛ[...]

Энэ жэлдэ «Бурятц[...]
трестын Хурамхаанай [...]
гэдэг предприятиин [...]
hоорнь арбан жэлын[...]
Эхин түрүүн эндэ ор[...]
хүнтэй барилгын [...]
hаа, мүнөө эндэ 415 [...]
лана. Жэлhээ жэл бүр[...]
ургажа байhан Хурамх[...]
рилгын предприятида [...]
но-техническэ хүдэлмэ[...]
мэргэжэлтэд олошороо, [...]
трактор, бульдозер гэх[...]
рилгада хамаатай оньh[...]
кэшье олон болоо.

Хурамхаанай гурбад[...]
ла эрхим бэрхэ барилга[...]
Жэшээлэн хэлэбэл, [...]
приятиие толгойлогшо [...]
телин Ленинэй ордено[...]
щица В. Скосырская-[...]
Улаан Тугай», модошод[...]
дир П. Елшин. Х[...]
Тэмдэг гэhэн орденоор [...]
даhан, тус коллективэй [...]
ран гэшүүд гүрэнэй шаг[...]
рада хүртэhэн байха ю[...]
хоёр хүниинь «Коммуни[...]
ударник» гэhэн алдартай[...]

Арбан жэлэй турша[...]
хаанай барилгын предп[...]
миллион үлүүтэй түхэ[...]
тэй барилгын хүдэлм[...]
байна. Тэдэнэр эдэ [...]
4590 үхэрэй, 36.000 [...]
650 гахайн байха бай[...]
3500 тонно таряа [...]
склад, 1280 hурагшад[...]
гуулиин байшангуудые, [...]
дэй ясли-сад болон ол[...]
ехэ ехэ барилгануудые [...]

К. БУ[...]

А. Н. КОСЫГИН КУБАДА

...НТЬЯГО-де-Куба (ТАСС). ...революциин үлгы болоһон ...го-де-Куба хото КПСС-эй ...Политбюрогой гэшүүн, ...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй ...лэгшэ А. Н. Косыгиние ок... 30-да халуунаар угтаа. ...Косыгиние үдэшэжэ Кубын ...ртиин ЦК-гай Нэгэдэхи сек... Революционно правитель... Премьер-Министр Фидель ...мүн лэ энэ хото ерээ.

...бын компартиин ЦК-гай сек...дай гэшүүн, Революцион...авительствын министр Кар... Рафаэль Родригес, ЦК-гай гэ... Фауре Чомон болон Хосе ...чадо гэгшэд Орьенте про... мүн лэ ерээ.

...тонио Масео» аэропорт Со... Союзай, Кубын гүрэнэй ...аар,ород болон испан хэлэн ...бэшэгдэһэн амаршалгын ло...даар шэмэглэгдэнхэй. Со... Союзай, Кубын Республи... гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ. ...Н. Косыгиние Компартиин ...Политбюрогой гэшүүд Ар... Харт, Хуан Альмейда, бу...шаалта нюурнууд, олонии ...мхинүүдэй түлөөлэгшэд уг...

...бын олон мянган хүн зон ...нүүдтэ гаража, нүхэд А. Н. ...ин, Фидель Кастро гэгшэ...маршалба.

...нда гэжэ казармые добтол...арнуудай музейе А. Н. Ко... Фидель Кастро ошожо ха... Кубын революциин алдарта ...ай үдэрнүүд, дайшалхы нү...айгаа Фидель Кастро айл... хөөрэжэ үгөө. Казармые ...ын үедэ унаһан Кубын ...дай хүндэлэлдэ хадагда...расхаалай самбарай, ге...дай дүрэ зурагай урда ... Косыгин, Фидель Кастро гэгшэд ёһолон, хэдэн минутын туршада абяагүй байба.

Теплоэлектростанциин профсоюзна эмхиин генеральна секретарь Родриго Пасто Перес гэгшэ Орьенте провинциин ажалшадай үмэнэһөө Монкадын геройнуудай туг, Кубын революциин түүхые харуулһан фото-зурагуудай альбом совет правительствын толгойлогшодо барюулаа.

«Кубын алдарта революционернүүдтэ инаг хайратайгаар, хүндэтэйгөөр» гэһэн тэмдэг А. Н. Косыгин музейн хүндэтэ айлшадай дэбтэр соо бэшэбэ.

Советскэ правительствые толгойлогшо Орьенте провинциин түлөөлэгшэдтэ бэлэг болгон Владимир Ильич Ленинэй бюст дамжуулан үгэбэ. Удаань айлшад Сибоней гэжэ гэр-музей ошожо хараба. Эндэл Кубын патриодууд Батист гэгшын засагта эсэргүү зэбсэгтэ восстани бэлдэһэн юм.

ГАВАНА. (ТАСС). СССР-һээ Кубын республикада байдаг элшэн сайд Н. П. Толубеев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ.

Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро, Республикын Президент Освальдо Дортикос, Кубын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь, революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро, Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Серхио Дель Валье, Рамиро Вальдес, Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Кубын республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Гильермо Гарсия Пелаес болон бусад тушаалта нюурнууд сайлалга дээрэ байгаа.

Сайлалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 26-һаа 30 хүрэтэр Кубада хани ёһоор айлшалхадаа, Кубын Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй арад зоной аүгһөө аха дүү ёһоор, хани халуунаар угтагдаһан байна.

Нүхэр А. Н. Косыгин Фидель Кастротай, Рауль Кастротай, Освальдо Дортикостой Кубын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоор хөөрэлдөө. Хани барисаанай, үгэеэ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ СССР ба Кубын Республикын хоорондохи хани харилсаае, политическэ, экономическа, соёлой ба бусад һалбаринуудай талаар хоёр ороной хоорондын холбоое саашадань бэхижүүлгын асуудалнууд хаража үзэгдөө. Дэлхэйн коммунис ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудаар, мүнөө сагай уласхоорондын байдалай гол асуудалнуудаар һанал бодолоо мүн лэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэһэн байна.

Советскэ Союзай, Кубын Республикын хоорондохи харилсаа холбооной эдэбхитэй, үрэ түгэс байһанда сэдьхэлээ ехээр ханаһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Социализмын үндэһэ һуури табилгаар Кубын Республикын арад зоной амжаһан туйлалтануудые совет тала үндэрөөр сэгнээ. Куба тушаа США-гай баримталан бэелүүлдэг империалис хүреэлэлгые, тухиран дэбэргэдэг дайсан харша элдэб эсын ябуулгануудыень тэрэ тоодо далай дээрэхи тонуул дээрмэ ба агаарай дайда хударнь нэбтэрэн оролгые, тэрэшэлэн Кубын газар дээрэ Хойто-Америкын сэрэгэй Гуантанамо гэжэ баазын хуули бусаар байлгые совет тала буруушааба.

Кубада хододоо үзүүлдэг туһаламжын ба дэмжэлгын түлөө Кубын хүтэлбэрилэгшэд Советскэ Союзда үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Коммюнике дотор саашадаа тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, марксизм-ленинизмын ба социалис интернационализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгон, СССР Куба хоёрой хоорондын аха дүү ёһоной хани барисаае саашадаа бүхы аргаар бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэжэ эрмэлзэдэг байһанаа хоёр тала лаблан баталба.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЙЛШАЛАЛГА ДҮҮРЭБЭ

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Революционно правительствын уряалаар хани ёһоор Кубада айлшалһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 30-да Москвагаа мордобо. Тэрээнтэй хамта Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, СССР-эй далайн флодой министр Т. Б. Гуженко, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. П. Козырев болон бусад тушаалта нюурнууд Эхэ ороноо бусаба.

СССР-эй, Кубын гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн «Хосе Марти» гэжэ уласхоорондын аэропортдо А. Н. Косыгиние Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро Рус, Кубын республикын Президент Освальдо Дортикос Торрадо, Кубын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь, революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро, ЦК-гай Политбюрогой бусад гэшүүд, ЦК-гай секретариадай, Кубын правительствын гэшүүд үдэшөө.

СОВЕТ-КУБЫН ХАНИ БАРИСААН УЛАМ БЭХИЖЭНЭ

Совет ба Кубын таланууд мүнөөнэй уласхоорондын байдалые, бүхы дэлхэй дээрэхи ниитын хүгжэлтые адляар сэгнэдэг байһанаа элирхэйлээ. Социалис оронуудай, бүхы революционно хүсэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлгэ мүнөөнэй оршон байдалда тон шухала болонхой гээд этигэжэ байһанаа эдэнэр дахин лаблан мэдүүлбэ. Индохитадтахи дайе улам үргэдхэхэ шэглэлтэй США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые хоёр тала буруушаагаад, вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые, тэрэшэлэн эзэрхэг түримхэй ябуулгада дайрагдаһан лаотян ба кхмер арадуудай тэмсэлые бүрин, түгэс дэмжэдэг байһанаа дабтан элирхэйлбэ. США-гай, түримхэйлэлгын талаар тэрэнэй союзнигуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хүсэд бүрин, үгэ дуугүйгөөр, энэ дары гаргаха эрилтэ табина.

Урда Вьетнамай революционно Саг зуурын правительствын оруулһан долоон пункттай дурадхалнуудые совет болон Кубын тала дэмжэжэ байһанаа мэдүүлхэ зуураа, тэдэнь тохёолдоһон байдалые бодомжотойгоор, үнэн зүб үндэһэн дээрэ шиидхэлгын хэрэгтэ ехэ хубита болоно гэжэ тоолоно гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ. Политическэ байдалые гуримшуулха зорилготой Лаосой Патриотическа фронтын табан пунктһаа бүридэһэн дурадхалые, Камбоджын Нэгэдэмэл национальна фронтын политическэ программые дэмжэжэ байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Корейн Арадай Демократическа Республикада эсэргүү, тэрэшэлэн Корейн арадые зүриһэн үргэлжэлжэ байгаа эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые хоёр тала эрид шууд буруушаана. Ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ зорилготой КНДР-эй правительствын дурадхаһан мэдээжэ программые бүри мүһэн тэдэнэр дэмжэнэ.

Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхахын 1967 оной июнь һарада эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые дары түргэн гаргахын, Палестинын арадай хуулита болон саглашагүй эрхэнүүдые мэдэрүүлхын, Дүтын Зүүн зүгтэ найдамтай эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэжэ байгаа араб арадуудые сэхэ шууд дэмжэжэ байһанаа хоёр тала элирхэйлээ.

Европодо, тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ найдамтай эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ Европодо аюулгүй байдал хангалга тон ехэ удха шанартай гэжэ һаналаа андалдаанай үедэ хоёр тала тэмдэглээ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ. Аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалаар Европын оронуудай зүблөө зарлаха тухай СССР-эй, бусад социалис оронуудай үүсхэлынь Кубын тала дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Европодо тэрэшэлэн бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал хангаха зорилготой бүхы хэрэгүүдтэ бүрин эрхэтэйгээр ГДР хабаадаха ёһотой гэһэн һаналые хоёр тала сүм дэмжээ. ГДР болон ФРГ-е нэгэн доро ООН-ой гэшүүн болгожо абаха тухай һаналые дэмжэжэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ. Тэрэшэлэн ООН-до КНР-эй хуулита эрхэнүүдэй һэргээгдэһэн ушараар ханаңги байһанаа хоёр тала элирхэйлээ.

Эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдал хангалгын асуудал зүбшэхэ зуураа, уласхоорондын хиналта доро буу зэбсэг хүсэдөөр, бүгэдэ ниитээрээ хуряалгые, тэрэшэлэн буу зэбсэг хуряалгатай холбоотой бүхы асуудалнуудые шиидхэхын түлөө бүхэдэлхэйн конференци зарлалгые дэмжэжэ байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Латиин Америкын, Азиин болон Африкын арадуудай национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөн мүнөө үеын асари ехэ хүсэн болоо гэжэ совет болон кубын тала ханангяар тэмдэглэнэ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эдэ түбинүүдэй арад зоной национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө, өөрынгөө ороной газар дайдын бүри мүһэн эзэн болохо эрхын түлөө хэжэ байгаа тэмсэлдэ талархажа, дэмжэжэ байһанаа тэдэнэр элирхэйлээ. Латиин Америкын оронуудта революционно хүдэлөөнэй үргэдэһэн ушарые тэдэнэр тэмдэглэхэ зуураа, империалис болон хархис шэнжэтэй нэгэдэлнүүдэй энэ хүдэлөөе дараха һэдэлгыень буруушаажа байһанаа хоёр тала мэдүүлээ. Чилиин Арадай нэгэдэлэй правительстватай һаналаа нэгэдэжэ, Перугай правительствын хэжэ байгаа хубилалтануудые дэмжэжэ байһанаа тэдэнэр элирхэйлээ. Оронойнгоо национальна баялигые бусаахын, экономическа, политическэ бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхын зорилгоор эдэ оронуудай хэжэ байгаа социально-экономическа хэмжээ ябуулгануудые эрид шууд дэмжэхэ зуураа, эдэ оронуудай арадуудые дарлалгые, мүлжэлгые үлөөхэ зорилготойгоор экономическа хашалтануудые хэрэглэдэг империалис ёһоной алхамуудые буруушаагаа.

Оронойнгоо жэнхэни газар дайда дээрэ бүрин эрхээ эдлэхэ зорилготой Панамын арадай һанаашалгануудта талархажа байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

СССР Куба хоёрой хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаанай, нарин нягта холбооной хүгжэлтын шэнэ шата болоһон эдэ уулзалга, хөөрэлдөөнүүдэй дүнгөөр хоёр тала ханаңги гэжэ коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социалис шэнжэтэй туйлалтануудаа бэхижүүлхэ, империализмын хүсэнүүдэй гаргаһан аашануудта эсэргүү тэмсэлдэнь Кубын арадта али бүхы туһаламжа саашадаашье хүргэхөөр бэлэн байһанаа совет тала элирхэйлэн баталаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ДЕКЛАРАЦИ

(...гсэхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

...эвропын зүблөөн олониитын найдабарие ...жэ, зүбшэн хэлсэхэ асуудалнуудаараа тодор...рэ дүн туйлахань шухала гэжэ хоёр тала ...ю. 1972 ондо энэ зүблөөнэй зарлагдахаар ...эл хэгдэхэ гэжэ найдажа байһанаа тэдэнэр ...ээ.

...ер тала буу зэбсэг хуряалгын асуудалнуудые ...и хэлсээ. СССР Франци хоёр уласхоорон...шагтай хиналта доро буу зэбсэг бүгэдэ нии... бүрин хуряахын түлөө оролдоно гэжэ тэдэ...длээ. Ядерна зэбсэгтэй табан оронуудай ...ренци энэ зорилгые дүүргэхэ хэмжээн мүн ...найдажа байһанаа тэдэнэр баталаа. Нэн тү...ядерна буу зэбсэгэй асуудалнууд харагдаха ...гэжэ тэдэнэр тоолоно. Энээниие туйлахын ...хы арга боломжонуудаа хоёр тала саашал...хэрэглэхэ хүсэлтэй юм. Иимэ зорилгоор ...буу зэбсэг хуряаха бүхэдэлхэйн конферен...ха тухай совет дурадхалые һайшаажа

...химическэ ба бактериологическа (биологи... буу зэбсэг тушаа мүн лэ нэгэн адли зо... байһанаа СССР Франци хоёр мэдүүлнэ. ...оорондын бүхы олониитын һанал ханааха гу...үндэһөөр эдэ хоёр буу зэбсэг үйлэдбэрил...рихо, үгы хэхэ арга боломжын бии боло...дэнэр хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ.

...н Зүүн зүгтэ түгшүүрилтэ байдалай үргэл...байһанда һанаагаа зобожо, ондэхи хёмороое ...ическэ талаар гуримшуулгада дэбжэлтэ үшөөл ...гаагүй гэжэ хоёр тала тэмдэглэнэ. 1967 ...ябриин 22-то абтаһан Аюулгүйн Соведэй ...ийтай зохилдуулан, үнэн зүб, бата бэхи эб ...дал тогтоохо зорилгоор хэлсээгээ хойшолуу...һэргээн ябуулха арга боломжо ООН-ой Ге...ына секретариин тусхай түлөөлэгшэ Ярринг...охо шухала гэжэ тэдэнэр тоолоно. Тиимэ эб ...дал тогтоохын тула эзэмдэһэн бүхы газар ...ээ Израилиин сэрэгүүдые гаргаха, энэ райо...бхы оронуудай бэеэ даанхай байдалые, поли...кэ талаараа дулдыданти бэшэ байхые, газар ...дэйнь бүтэн байхые хабаатай орон бүхэнэй ...э, хүндэлхэ ябадалые энэ хэлсээн хараалха

...етскэ Союз ба Франци эршэтэй хэмжээ абажа, ...бүхы политическэ арга боломжонуудаа, ...бал, дүрбэн талын зүбшэлдөө хэрэглэжэ, ой...сата Дүтын Зүүн зүгтэхи гуримшуулгые туй...гта зэбсэг бэдэрэлгээ үргэлжэлүүлхэ юм. Эдэ ...лдөөнүүдэй үедэ, тусхайлбал, Дүтын Зүүн ...гуримшуулгые байгуулха таарамжатай жа...нууд анхаралтайгаар харагдаха зэргэтэй.

...скэ Союз ба Франци Индохитадта үргэлжэл...һан хариин интервенциие болюулхые, энэ ...ажаһуудаг арадуудай аша туһада харюусал...ическэ гуримшуулга туйлахые хүсэнэ. Тэ...лсээнүүдэй аргаар иимэ гуримшуулгада ту...хэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэһэн эдэбхитэй хүсэл ...ооео үргэлжэлүүлхэ юм. Иимэл хөөрэлдөө...1954 ба 1962 онуудай Женевэдэхи хэлсээнүү...һөөр энэ районой арадуудта хуби заяагаа ..., харин ямаршье хабаадалгагүйгөөр, шиид...арга боломжо хангаха зэргэтэй.

...Пакистанда болоһон үйлэ хэрэгүүдһээ улам...Индостанай хахад олтирог дээрэ ушарһан ...ай оршон байдалай олон талые Л. И. Бреж...Ж. Помпиду хаража үзөө, тиигээд энэ райондо...найрамдал һэргээн байгуулгада шэглүүлэгдэ...эн оролдолгоео үргэлжэлүүлхэ байһанаа ба...нтагһаа олоороо тэргэдэжэ ерэгшэдһээ бо...Индиин правительствын бэрхэшээлдэ ороһы...ожо байһанаа тэдэнэр гэршэлээ. Зүүн Па... ушарһан байдалай асуудалнуудые полити...лаарнь түргөөр гуримшуулха, тусхайлбал, ...тэргэдэжэ гарагшадые бусааха арга болом...гдохо байһандань найдажа байһанаа хоёр ...тодорхойлоо. Нэгэдэмэл Нацинуудай Ор...Уставай уг зорилгодо, жама ёһодо үнэн ...һанаа мэдүүлээд, эб найрамдал байгуулха, ...асуудалнуудые шиидхэхэ талаар тэрэнэй ...жонуудай бүрин хүсэдөөр хэрэглэгдэхые ...байһанаа мэдүүлээд, Нэгэдэмэл Нацинуудай ...ииин ажал ябуулгые бүри эдэбхитэй болго...ор хоорондоо зүбшэлдөө үргэлжэлүүлхэ, ...лхэ хүсэлтэй байһан тухайгаа хоер та...мэдүүлээ. Нэгэдэмэл Нацинуудай Органи...бэеэ ойлголсолго, хоёр оронуудай хоо...зүбшэлдөөнүүд туһатай үүргэ дүүргэнэ гэ...эр онсолон тэмдэглэбэ.

...Брежнев Ж. Помпиду хоёр талын харил...гай олон янзын асуудалнуудые хаража үзөө. ...ой октябрьда Франциин Республикын пре... СССР-тэ айлшалһанһаа хойшонхи үедэ ...саануудай хүгжэлтөөр ханаңги байһанаа ...мэдүүлээ.

...ическа, промышленна харилсаанда туй...дэбжэлтые хоёр тала ханангяар тэмдэглээ. ...оной майн 26-да баталагдаһан худалдаа ..., экономическа харилсаан тухай табан ...хэлсээнһээ хойшо худалдаа наймаанай харил...саа, Мүнөө жэлдэ Францида совет эд бараа худалдалга элитээр ургаа, мүн тэрээн соо машина болон түхеэрэлгэнүүд ехээр наймаалагдадаг болоо гэжэ ханангяар тэмдэглэгдэһэн байна.

Хараалагдаһан худалдаа наймаанай экономическа харилсаан тухай хэлсээнэй ёһоор, 1970—1974 онуудай туршада совет-француз худалдаа наймаанай хэмжээе хоёр дахин ехэ болгохо зорилготой байһанаа хоер тала баталаа.

Иимэ зорилгоор тэдэнэр хоер оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ шэнэ түлхисэ үгэхэ гэжэ шиидээ, Францида Советскэ Союзһаа түүхэй эд бүри ехээр эльгээжэ байха зуураа, совет промышленна түхеэрэлгын хубиие ехэ болгожо байха талаар тэдэнэр оролдохо байна. Мүнөө үедэ зохёогдожо байһан хэдэ хэдэн томо проектнүүдые бэелүүлхэ гэһэн хүсэл хоер талаһаа тодорхойлогдоо. Энээнтэй дашарамдуулан, тусхайлбал, Советскэ Союзда хэгдэжэ байһан ой модоной томо промышленна барилгын үрэ дүнгүүдые, тэрэшэлэн СССР-тэ ашаанай автомобильнуудай заводые барилгада Франциин автомобильна промышленностиин хабаадажа байһан ушар ехэ үүргэтэй гэжэ хоер тала ханангяар тэмдэглээ. Өөрынгөө талаһаа Франциин правительство Францида хэдэ хэдэн промышленна барилгануудые бодхоолгодо совет эмхинүүдэй хабаадалгые һайшаажа байха юм.

Совет ороной байгаалиин газые Францида худалдаха, мүн Советскэ Союзай газова промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ болон материалнуудые Франциһаа худалдан абалгые һайшаажа байһанаа хоер тала тэмдэглээ. Энэ талаар туйлагдаһан хэлсээе ойрын сагта бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые тэдэнэр хоорондоо зүбшэлдэхэ байна.

Богонихон болзорой туршада бэелүүлэгдэхэ дунда хэмжээнэй барилгануудай проектнүүдые табилгада Франциин предприятинуудай хабаадажа байһан ушарые һайшаажа байһанаа хоер тала мэдүүлээ.

Тэдэнэй һанамжаар, наука болон техникын талаар совет-француз харилсаануудай ехэ удха шанартай байһые хоер тала дахинаа баталаа.

Тэдэнэр 1966 оной июниин 30-да баталагдаһан хэлсээнһээ хойшо туйлагдаһан амжалтые ханангяар тэмдэглээд, тусхайлан, 1971 оной июлиин 22-һоо 24 болотор Москвада болоһон совет-француз саг үргэлжэ хүдэлдэг хамтын комиссиин зургаадахи сессиин хүдэлмэриин дүнгүүдые һайшааба. Энээнтэй дашарамдуулан, замбуулин шэнжэлхэ, амгалан зорилгоор атомай эршэ хүсэ хэрэглэхэ, тэрэшэлэн хүсэ ехэтэй физикын, тусхайлбал: Һара дээрэ Франциин лазерна отражатель табиһан, Серпуховтохи протонуудые түргэдхэхэ совет ороной түхеэрэлгэдэ «Мирабель» гэжэ Франциин камерые ашаглалга, Советскэ Союзда Франциин байгаалиин ураниие шанаржуулха тухай совет-француз хэлсээн—энэ талаар харилсаанай шухала амжалтанууд тэмдэглэгдэһэн байна. Мүн хүдөө ажахын, барилга болон архитектурын, уһанай асуудалнуудай талаар, медицинэдэ, түмэр замай транспортда, метеорологидо, океанслогидо хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй талаар харилсаанууд һайн аша үрэ үгөө.

Энэ харилсаае юрэнхы шэнжэлгын ба мүн тусхай шэнжэлгын талааршье үргэлжэлүүлхэ, хүгжөөхэ гэжэ хоер тала хэлсээ, мүн иимэ харилсаае бусадшье асуудалнуудаар, тусхайлбал, байгаалиие хамгаалха, ажамидаралай физико-химическэ үндэһэ һууриин, научна томо прибор бүтээлгын асуудалнуудаар саашадаа дэлгэрүүлгые һайшааха гэжэ хэлсэгдээ.

Экономическа болон промышленна харилсаае бүри тогтууритай удаан болзорой болгохо зорилгоор, экономическа, техническэ, промышленна харилсаа хүгжөөхэ тухай арбан жэлэй болзортой хэлсээ хоёр тала баталаа. Энэ хэлсээн бэе бэедээ ашатай туһатай үргэн ехэ харилсаа байгуулгада туһалха байна.

Сэрэгэй талааршье айлшалалсажа байха тухай хоер тала шиидхээ.

Мүн СССР Франци хоёрой хоорондо культурна холбоо барисаа гүнзэгырүүлхэ эрмэлзэлгэтэй байһанаа хоер тала баталаа. Тусхайбал, Францидаород хэлэ заалга, СССР-тэ француз хэлэ заалгын дэбжэлтэтэй байһаниие тэдэнэр ханангяар тэмдэглээд, энэ талаар хүсэл оролдолгоео эдэбхижүүлхэ гэжэ хэлсээ. Соел культурын бусад бүхы һалбаринуудаар, тусхайлбал: радио, телевидени, искусство, кино, гэгээрэл, эрдэм, спорт, мэдээсэл хүргэлгэ гэхэ мэтээр харилсаануудаа үргэлжэлүүлхэ, тэрэшэлэн хоер оронуудай эрхэтэдэй хоорондо, тусхайбал, залуушуулай эмхинүүдэй харилсаануудые дэмжэжэ байха тухайгаа тэдэнэр мэдүүлээ. Амжалтын туйлагдаашье һаа, энэ талаар саашадаа хани харилсаагаа үргэдхэхэ ехэ арга боломжонуудай бии байһаниие тэдэнэр мэдэрээ.

Л. И. Брежневэй айлшалһан ушар хоер оронуудай хоорондохи харилсаанай саг үргэлжэ, гүнзэгыржэ байһаниие, тэрэшэлэн СССР ба Франциин арадуудай хоорондо тогтоһон онсо шэнжэтэй хани барисаанай, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын харилсаае гэршэлэн баталха арга олгоо гэжэ хоер тала тэмдэглээ. Энэ айлшалалга эб найрамдалда алба хэдэг совет-француз хани ёһоной харилсаае бүри ехээр үргэдхэхэ юм.

Париж, 1971 оной октябриин 29.

ПЕРМИИН ОБЛАСТАЬ. Лысьвенскэ мателлургическа завод хадаа досоогоо шаажантай амһарта бүтээн гаргадаг томо ехэ предприяти болоно. Байгша онһоо предприятиин конвейерһээ 34 миллион амһарта гаргагдаха. Энэ хадаа нёдондо жэлэйхиһээ 10 миллионоор олон болоно. Коллектив продукци бүтээн гаргалгаяа таһалгаряагүйгөөр нарижуулан һайжаруулжа, элдэб угалза хээтэй амһарта гаргажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон продукциин складта; бүридхэлшэ Галина Сидорова амһарта худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эльгээхые бэлдэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

ТҮҮХЭТЭ ГАЗАРНУУДААР АЯНШАЛБА

Һаяхан республикын хүүгэдэй аяншалгын станциин «Эдир аяншалагшад» гэжэ клубай бүлэг гэшүүд Улаан-Үдэ—Гусиноозерск—Холбоолжон—Ново-Селенгинск гэһэн замаар ябажа, һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэһэн байна.

Гусиноозерск городой Н. А. Бестужевай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлдэг музейдэ бидэнэр үглөөнэй 11 часта хүрэжэ ерээбди. Энэ музей городой хоёрдохи һургуулиин дэргэдэ байгуулагданхай юм. Тус һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлэгшэ Галина Гурьевна Баева бидэнэртэй экскурси үнгэргөө. Энэ музей республика дотор эрхимүүдэй нэгэн гэжэ тоологдоно. Һургуулиин музейнүүдэй харалга-конкурсын дүн гаргахада тус музей Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Эндэ табигдаһан экспонадуудые харахада тэдэнэр үндэр сэгнэлтэдэ хүртэхэл ёһооро хүртөө гэжэ һанамаар. Ямар баян стенднүүд гээшэб! Эндэ эрходоо, Сэлэнгын аймагай хүн зоной эртэ урда сагайнь ажабайдалтай дүтүүр танилсахаш. Россин түрүүшын революционернүүд аха дүү Бестужевтан болон Торсонтой уулзаһан мэтэ болохош.

Шахтернуудай хото—Гусиноозерскын түүхэ тухай материал эндэнь элбэг. Энэмнай энергетигүүдэй болон химигүүдэй ерээдүйн город болоно.

Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхай ошохоор саашаа мордобобди. Шулуу нүүрһэн гээшые шахтанууд сооһоо малтажа абадаг, ажалайнь эрхэ байдал угаа хүшэр хүндэ байдаг шахтёрнуудай ажал хүдэлмэриие хүнгэдхэхын тулада парти, правительство үдэр бүриин анхарал хандуулна гэжэ үхибүүд гансал номууд сооһоо мэдэдэг һэн. Зүгөөр иимэ хүнгэхэнөөр нүүрһэ малтажа болохо юм байна гэжэ тэдэнэр эндэ ерэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаад байхадаа этигэжэ ядан гайхалдана. Юуб гэхэдэ, Холбоолжоной нүүрһые нээмэл аргаар малтан абадаг байгаа бшуу.

Шулуу нүүрһэнэй зузаан хэбтэшэ газарай нюруу мэтэ холоһоо ялбайн харагдана. Ашаанай машинын хүрэжэ ерэхэдэ экскаватор томо шанагаараа нүүрһэ удхажа абаад лэ, машинада ашана. Нээмэл аргаар шулуу нүүрһэ малтаха гээшэ хямдашье, ажаллахада хүнгэншье байна гэжэ үхибүүд ойлгожо, мэдэжэ абаа һэн.

Ново-Селенгинск хүрэжэ ерэбэди.Ород хэлэ ба литературын багша Нина Степановна Ларионова һургуулиингаа музейтэй бидэнэрые танилсуулаа. 1665 ондо Селенгинск гэжэ городой һуурин Сэлэнгэ мүрэнэй баруун бэедэ табигдаһан байгаа. Энэ город саг, жэлэй үнгэрхэдэ урган хүгжэжэ, 15 километр утатай болоһон байгаа. Эндэ арба нэгэн сүмэ баригдаһан гэхэ. Теэд гурба дахин гал түймэртэ абтажа, ехэ хохидолдо ороһон, һандаран һалаһан түүхэтэй. Мүнөө городой буусада нэгэ сүмэ, часовня, нэгэ хэдэн байрын гэр үлэнхэй. Декабристнууд энэ городто дүтэхэнэ, Сэлэнгын зүүн бэедэ ажаһуухаар нүүжэ ерэһэн. Түрүүшээр Торсон ниишэ ерэһэн байгаа. Һүүлээрнь аха дүү Бестужевтаниие урижа асараа. Тэдэнэр нютагай буряадуудай дунда гэгээрэл болбосоролой ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

Мүнөө декабристнуудай хүүр эндэ оршодог юм. Ново-Селенгинскын дунда һургуулиин һурагшад энэ хүүрые шефтээ абанхай. Үхибүүд түбэй түүхын музейтэй нягта холбоотойгоор хүдэлдэг, ходо бэшэгүүдые абалсажа байдаг юм. Тэдэнэр Москва айлшалжа, түбэй музейн эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Барановскаятай уулзаһан, һургуулиингаа музейдэ үнэтэ бэлэгүүдые асарһан байна.

Үхибүүд аяншалгаһаа бусахадаа элдэб һонииноор баян, ехэ юумэ ойлгожо, мэдэжэ ерээ бшуу. Декабристнуудай ажабайдалтай бүри дүтөөр танилсахын зорилгоор тэдэнэрэй ажал ябуулга тухай материалнуудые суглуулхын тулада мүнөө эдир һурагшад Петровск Забайкальск ошохоор ээлжээтэ аяншалгада түхеэржэ эхилбэ.

Л. ПОХОЕВА.

ЭСЭГЭНЭРЭЙНГЭЭ АЛДАР СОЛОДО ХҮРЭМӨӨР БАЙГЫТ!

Ажалай баатарнуудай бүхэсоюзна уулзалга

Алексей Стаханов, Александр Бусыгин, Мария Демченко, Мария Виноградова, Татьяна Федорова, Петр Кривонос гэгшэд далбан байгша улаан тугууд доро хүдэлмэришэн ба колхозно эдиршүүлтэй хамта Донецкын гол гудамжаар октябриин 29-дэ баярай маршаар алхалан дабшаба. Олониитын социалис мүрысөөнэй эхин дээрэ эдэнэй туйлаһан ажалай ехэ амжалтанууд индустриин ба хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта арад түмэнэй ехэ эдэбхи үүсхэл бадаруулаа бэлэй. Аха үеынхидэй дүй дүршэлые арьбадхагша мүнөөнэй гайхамшаг мастернууд: Валентина Гаганова, Кузьма Северинов, Атамурат Худайназаров, Павел Чехонен, Василий Стевлянко, Иван Стрельченко гэгшэд суута ветерануудтай зэргэлэн жагсана. Эдэнэй дабшалгань түрэл партидаа, Ленинэй агууехэ хэрэгтэ үнэн байһанай гайхамшаг гэршэ болоо. Намарай үнгөөр дүлэтэн байгша сэсэгүүд Ильичэй памятнигай дэргэдэ табигдаба.

Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Донецкэ шахтер И. И. Брыдько ерээдүйн үетэндэ хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай хэдэн үеын ажалай баатарнуудай бүхэсоюзна уулзалгада хабаадагшадай зорюулһан захяатай капсулые дурасхаалта хүшөөгэй ханада хадагалаа. Үбгэ эсэгэнэрэй энэ хандалгые ВЛКСМ-эй зуун жэлэй ойн үдэр хойто үеынхид уншаха юм.

Оперо ба баледэй театр. Һайндэрэйхеэр гоёогдоһон зал соо мянга гаран хүн сугларанхай. КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхын, залуу халааниие хүмүүжүүлхэ тухай, хэдэн үеын баатарнуудай үнэтэ дүй дүршэлые хайшан гээд хүсэд бүрин ашаглаха тухай хөөрэлдөө хэхын тула бүхы республикануудай түлөөлэгшэд Ленинскэ комсомолой мүндэлһэн үдэр эндэ ерээ.

Энэ уулзалгые нээһэн, амаршалгын үгэтэйгөөр хандаһан гайхамшаг шахтер-үүсхэлшэ, Социалис Ажалай Герой А. Г. Стахановые суглаашад халуунаар угтаба.

Хүндэтэ президиумдээ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое ехэ баяртайгаар һунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украиныи КП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Донецкэ обкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Дегтярев суглаашадые амаршалба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Г. П. Елисеев хэдэн үеын ажалай баатарнуудай уулзалгада хабаадагшадта ВЛКСМ-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга уншаа.

Ленинградай үнинэй хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Кировскэ заводто 40 жэл хүдэлмэрилһэн К. В. Говорушин трибунада гараба. Тиихэдээ залуу үетэниие кировецүүдэй хайшан гэжэ хүмүүжүүлдэг тухай хөөрөө.

Донецкэ «Краснолиманская» шахтын залуу бригадир, габшагай ажалынь мүн лэ Геройн алтан одоор тэмдэглэгдэһэн Анатолий Степанов ветеранай удаа гаража, үгэ хэлэбэ. Энээнэй даадаг комсомолшуудай коллектив нүүрһэ малталгаар дэлхэйн рекорд туйлаһан байна.

Киевэй «Арсенал» заводойхидой омогорходог хүдэлмэришэ бүлын ахамад, Ленинэй орденто кузнец И. Т. Марьянченкын сэдьхэлээ доһолгон байжа хэлэһэн үгые баһал ехэ анхаралтайгаар шагнабад. Энэ бүлын гуша найман түлөөлэгшэ түрэл предприятидаа дүн хамта 700 гаран жэлэй турша соо ажаллаһан жэшээтэй.

Эхэ оронойнгоо нютаг бүхэнһөө ерэһэн түлөөлэгшэд удаа дараалан үгэ хэлэбэ. Эдэнэр бултадаа Октябриин урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, үйлэдбэриин илалтануудые туйлаһан тухайдаа, шэнэ техникэ хайшан гэжэ бүтээдэг, яажа шудалдаг тухайдаа, эрдэмэй дээжые шэнжэлэн ашагладаг, Ленин багшын зааһанай ёһоор ажаһууха, ажаллаха ябадалда хайшан гэжэ һурадаг тухайдаа хөөрэбэ.

Хэдэн үеын ажалай баатарнуудай уулзалгада хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые ехэ зоригжолтойгоор баталан абаа.

Б. ГЕРЦЕНОВ,
И. ДЬЯЧКОВА,
А. ЛЕЙКИН.
(ТАСС-ай корреспондентнүүд).
Донецк.

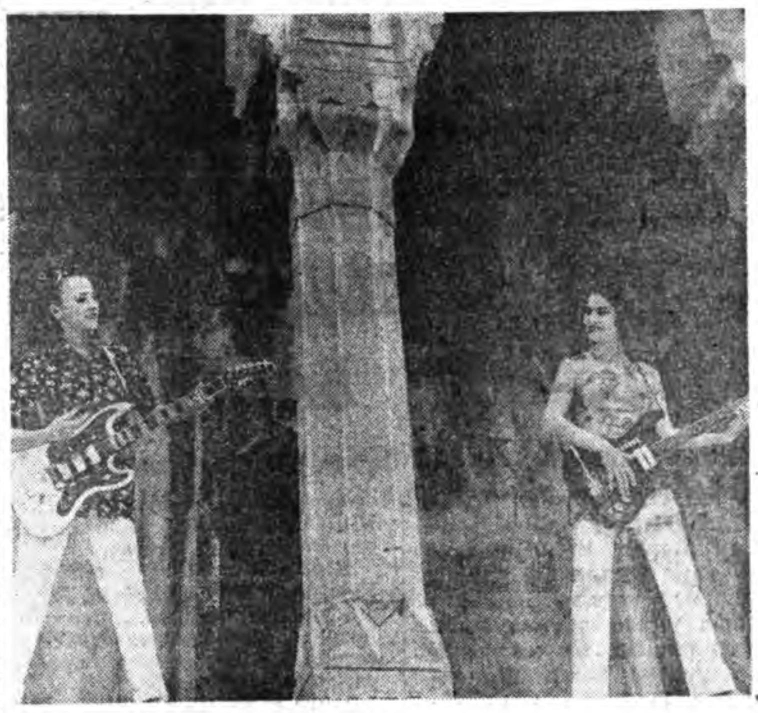
Дондок УЛЗЫТУЕВ

ЗЭДЫН аялгаһаа

Хонинной мааraан,
үнеэнэй үүгэнээн соо
Хотоғор талада
балшар наһамни үнгэрөө.
Адуунай үүрһэн,
хазаар ногтын шэнхинээн соо
Аялга дуунайм
эхин үгэнүүд түрөө.
Хонишон эхын
альган дээрэ үдэһэн хүн,
Хоолойнь һайхы
эльгэн дээрээ үргэһэн хүн
Сэдьхэлээрээ
сэсэг мэтэ үнжэгэн лэ,
Этигэлээрээ
бэлшээри мэтэ үргэн лэ!
Саһан дороһоо
сэнхир ургын һэрихэдэ,
Саян тээһээ хабарай аминай бууxада
Зүүн шэлээр
хониёо туугаад гарадагаа би
Зүүдэн соогоо
жэгтэй элеэр харадагби.
Мүнхэ сэнхир
мүшэтэ номин огторгой
Мүнөөш болотор
нюдэндэмни бүхэдэгтүй.
Аглаг талада
аялгаараа зулгы
Агтын үүрһэн
шэхэндэмни замхадаггүй.
Анхан сагһаа
манхан үлгы тоонтоёо
Манан эрьехэ
малша зоной заншал гү?
Хүнхинөөтэ
хүхын дуунай үглөөгүүр
Хүдөө талын
дуудаха гээшэнь тэнсэлгүй.
Дахяад мүнөө
далай зоноо эрьежэ,
Дали дээрээ
һодо нэмээд бусабалби.
Хүлгүү сээжэеэ
хүнэй дунда шалгажа,
Хүсэл дээрээ
зориг нэмээд һэргэбэлби.
Үзэһэн бүгэдөө
үгын долгёор туулгажа,
Үнэн байдал
зураглажа туршабалби.
Үдэрэй һанаа
һүнинн зүүдэ залгуулжа,
Үзэл бодолоо
үлхэлдүүлэн хэлэбэлби.
Нарибшалан
наһанай уялаа дамжаагүйб —
Намдуу үгөөр
намтар тоолоод яалтайб даа,
Шүлэгшын гуримаар
шүүмжэлэл тухай һанаагүйб —
Шүүдэр үмбан
үүрэй голо угталайб даа:
Зэнхын байһан
зэндэмэни номин огторгой,
Зэмхын тужа,
зэдэгэнын һөөгүүд, иргай...
Зээрэн мэтэ
зэрлиг дошхон абаритай
Зэдэ голни.
Зэдэ голни, баяртай!
Зэрэлгээтэһэн
зэд улаан майланууд,
Зэргэлээ сэнхир
Бүрэн, Гунзан ууланууд...
Зэлэ татаһан
хун сагаан баялигтай
Зэдэ нютаг,
Зэдэ нютагни, баяртай!

Дуу, хүгжэмөөрөө суурханхай

БАКУ. Азербайджанай дуу, хүгжэмэй Гүрэнэй театрай репертуар үргэн ехэ юм. СССР-эй арадай артист Рашид Бейбутовэй хүтэлбэрилдэг театрай репертуарта азербайджан арадай, мүн дэлхэйн арадуудай дуунууд, хатар наадан ородог. Энэ өөрэ янзын коллективэй байгуулагдаһаар гурбаһаа үлүүтэй жэл үнгэржэ байна. Москва болон Ленинградта, Украина болон Ураалда, Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ наада табихадань, харагшад нэрьемэ халуун альга ташалгаар угтан үдэшэһэн байха юм. Афганистанда ошожо, наада табилгань мүн лэ амжалтатайгаар үнгэрөө һэн.

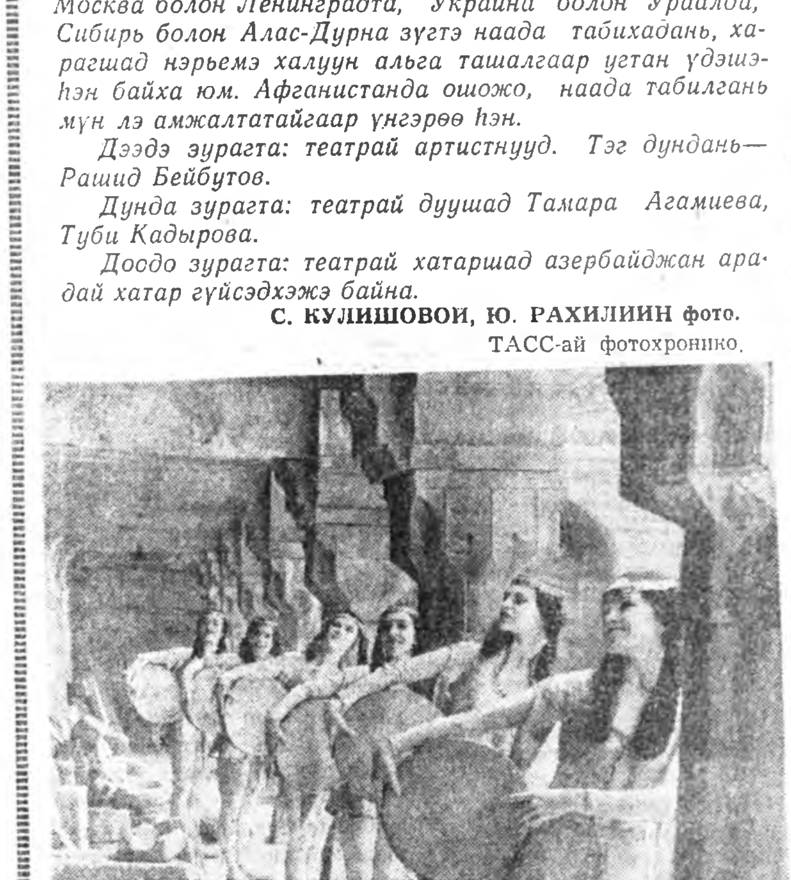
Дээдэ зурагта: театрай артистнууд. Тэг дундань—Рашид Бейбутов.

Дунда зурагта: театрай дуушад Тамара Агамиева, Туби Кадырова.

Доодо зурагта: театрай хатаршад азербайджан арадай хатар гүйсэдхэжэ байна.

С. КУЛИШОВОИ, Ю. РАХИЛИНИ фото.

ТАСС-ай фотохроника.

Н. А. НЕКРАСОВАЙ ТҮРЭҺӨӨР 150 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

РОССИИ АГУУ ДУУШАН ТУХАЙ

Мүнөө жэлэй декабриин 10-да агууехэ ород поэт Н. А. Некрасовай түрэһөөр 150 жэлэй ой гүйсэжэ, тэрэ үдэрые түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэн тэмдэглэхэ юм. Мүнөө үедэ тэрэ үдэрэй угтамжада бэлэдхэл боложо байна.

Тэрэ талаар манда юун хэгдэнэб? Хүүгэдэй республиканска библиотекэдэ «Россин агуу дуушан» гэһэн гаршаг доро номой выставкэ эмхидхэгдээ юм. Тэрэ выставкэ мүн лэ доторoo олон гаршагтай: Росси тухай үгэ, таряашадай ажабайдалһаа үзэгдэлнүүд, ород эхэнэрнүүд тухай, таряашадай хүүгэдтэ гэхэ мэтэ. Тиихэдэ «Некрасовай геройнуудай мүрөөр» гэһэн гаршаг һонирхомоор. Эдэ олон гаршагууд доро поэт тухай номууд, Ород орондо хаанта засагай дарлалта доро гэншэжэ байһан юрын хүнүүд тухай бэшэһэн шүлэгүүдынь, поэмэнүүдынь табигдаа.

Николай Константинович Некрасовай (поэт тэрэнэй абга болохо) бэшэһэн «Некрасовай геройнуудай мүрөөр» гэһэн ном олоной анхарал татана. Бүлын угай бэшэг мэтээр бэшэгдэһэн энэ ном поэт тухай, тэрэнэй ураг саданар тухай, тэдэнэй хуби заяан тухай һонёор домоглоно. Н. А. Некрасов таряашадтай ходо ханилдаг, хамта агнадаг байһан. Тэдэ нүхэд тухайнь баһал һонирхон уншахаар.

«Н. А. Некрасов» (шүүмжэлэн ба намтарлан бэшэгдэһэн очерк) гэжэ нэрэтэй Н. Степановай зохёоһон ном 1962 ондо хэблэгдэһэн. Тэрээн сооһоо поэдэй ажал ябуулга, ажабайдал тухай тодорхойгоор мэдэхэбди.

Николай Алексеевич Некрасовай балшар болон эдир наһан тухай Полосовой «Город роковой» гэһэн ном уншажа болоно.

«Русьда хэн һайн ажаһуудаг бэ?» гэжэ поэмые уншаагүй хүн хомор аабза. Һургуулида һураһан хүн тэрэниие уншангүй, сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэнгүй үнгэрдэггүй.

Тиихэдэ поэт хүүгэдтэ угаа дуратай байһан юм. Тиимэһээ хүүгэд тухай шүлэгүүдые олоор бэшэһэн. Выставкын таг дээрэ «Таряашадай хүүгэд», «Һурагша», «Тохойн шэнээн хүбүүхэн» болон бусад шүлэгүүдынь табяатай.

«Поэт боложо шадаашьегүй һаа, зүгөөр эрхэгэн байха уялгатайш» гэжэ бэшэһыень булта һананабди. Тиимэһээ Н. А. Некрасов бидэндэ илангаяа дүтөөр һанагдана. Тэрэнэй хэлэһэн дүлэтэ үгэнүүд манай үеын хүнүүдэй һанал бодолые гаргаһан мэтэ.

Тэмсэлдэ, өөрынгөө үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ уряалһан шүлэгүүдынь бидэнэй сээжэдэ бүхөөр хадуугдадаг.

Шүлэгүүдни!
Ядаралһаа адхарһан
нёлбоһоной
Шүүдэрлэн байхада
мүндэлөөт!
Бодолдомни байлдаанай
Бушаганан байхада түрөөд,
Хабсагай мүргэн долгиндол,
Хамагай зүрхэ хүдэлгөөт!

Бодото байдал зураглаһан, Некрасовай шэрүүн аад, амисхал дүлэтүүлһэн мэтээр сэдьхэл хүдэлгэдэг шүлэгүүдэй үгэнүүд зуун жэлые нэбтэлэн, уран хурса зандаа бидэндэ соностоно. Некрасовай шүлэгүүд, поэмэнүүд олон хэлэн дээрэ оршуулагдаһан. Манай выставкын таг дээрэ Ц. Галсанов, Д. Чернинов гэгшэдэй оршуулһан «Русьда хэн һайн ажаһуудаг бэ?» гэһэн поэмэ табигдаа.

Үнгэржэл байһан үдэрнүүднай поэдэй түрэһэн үдэрһөө, ажаһууһан үе сагһаань холодуулжал байдаг. Гэбэшье хэдэн миллион зоной зүрхэндэ тэрэнэй шүлэгүүд дүлэ бадаргаһан зандаа, саашадаашье тиимэл байха. Агууехэ ород хэлэнэй хамаг баялигаар нэбтэрһэн шүлэгүүд хэзээдэшье үтэлхэгүй. «Би лирэеэ арад зондоо зорюулааб» гэжэ, поэт өөр тухайдаа дэмы хэлээгүй.

Б. ХАЛМАТОВА,
хүүгэдэй республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖ ЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай АССР-эй уран хёолшодой холбооной үн һөө хоёр һарадаа нэгэ гарадаг «Байгал» журна ээлжээтэ номер буряад х дээрэ хэблэлһээ гараба.

Цырен Рыгзеновэй «Жа тухай үгэ» гэһэн шүлэгөөр мой түрүүшын хуу ирагдана. . Чимит Цыден баевай «Жэлнай хаба эхилдэг» гэжэ ехэхэн түү түрүүшын хэһэг эндэ толи дожо эхилбэ. Мэри Хам кеевагай «Дуранай ох «Үгэ», «Эжы», Хүбүүн ту шүлэгүүдые уншахада у шүлэгүүд эндэ тунхагла Монголой уран зохё Ч. Лодойдамбын «Түнг тамир» гэжэ романай у жэлэл энэ номерто толил жо, олохон уншагшадай а рал татаа. Африкан Бал ровай «Наран уласаар шалга» гэжэ замай тэм лэй эхин толилогдонхой.

«Шэнжэлэл, шүүмжэл гэһэн ниитэ гаршаг доро димир Петоновой «Нэн тү — өөртөө табиһан эрилтэ һэн шүлэгүүдэй шэнжэлэ хаглагдаба.

«Манай литэ» гэһэн гар доро уран зохёолшо Цы доржо Жанабадараевич Д линжаповай жаран наһа жабхаланта ойтойнь д рамдуулжа амаршалһан дaһан хэблэгдээ.

«Хараасгай» гэжэ журна хабсаргалта соо эдир һур шадай зохёолнууд олоор тee. Мүн шог ёгто зохёолну шье эндэ бии. Журналай гэсхэлдэ уншагшадые ш номуудтай танилсуулһан г шаг бии.

П. ПОПОВИ

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Үгээ ойлголсолго, харилсаа холбоон, хани барисаан

Советскэ Союз, Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй Париждахи уулзалганууд хоёр ороной харилсаа холбооe шэнэ шатада үргэбэ. «Албанай хэрэгээр айлшалалгын түрүүшын үдэр иимэ үрэ дүн туйлаха гээшэ хоморой зүйл мүн»,—гэжэ «Франс суар» газетэ уулзалгануудай эхилһэн тушаа бэшээ һэн.—Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр орондо ашa үрэтэй дүн туйлагдаха гэжэ найдамтайгаар мүнөөшье хэлэхэ үндэһэн бии болоо. «Аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалаар бүхэевропейскэ зүблөө зарлаха тушаа Советскэ Союз болон Франциин хараа бодолой тудалдаһан ушар эдэ хөөрэлдөөнүүдэй гол дүнгүүдэй нэгэн» гэжэ политическэ шэнжэлэгшэд тоолоно.

Л. И. Брежневэй «Рено» заводто ошоһон ушар, Франциин хүдэлмэришэдтэй үнэн зүрхэнэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд манай хоёр ороной экономическа харилсаа холбооной ямар ехэ ашa үрэтэй байһыень дахин гэршэлээ. Энэ нилээд томо гүрэнэй фирмын мэргэжэлтэд Москвагай бага литражна автомобильнуудай заводые шэнэдхэн түхеэрэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа юм. Энэ предприятиин, тэрэшэлэн Ижевскын автозаводой захилаар нилээд ехэ хэмжээнэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ «Реногой» хүдэлмэришэд ехэхэн хубитаяа оруулһан байна. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр айлшалха үедэ жэлдээ 250 мянган двигатель үйлэдбэрилхэ арга боломжотой дизельнэ двигательнүүдэй заводой проектые «Реногой» инженернүүдэй зохёохо тухай контрактда гар табигдаа. Энэ завод Кама дээрэхи автомобиль бүтээлгын комплексын нэгэ хубинь болохо байна.

Марсельһээ холо бэшэхэнэ Фос-сюр-Мер хотодо баригдажа байгаа металлургическа комбинадые ашаглалгада Советскэ Союз мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадаха юм. Советскэ Союзай хоёр хахад миллиард кубометр газ жэл бүри Францида үгэжэ байха тухай хэлсээн ороной экономикодо шухала удха шанартай.

«Долларые абарха» зорилгоор США-гай засагаархидай өөрынгөө дураар хэжэ байһан ябуулганууд Баруун Европын оронуудта экономическа хүндэ байдал тохёолдуулаа. Манай оронтой Франциин холын хараата экономическа харилсаа холбоо тогтоолго иимэ эрхэ байдалда бүришье гүнзэгы удха шанартай болоно бшуу.

Версальда болоһон сайлалга дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, президент Ж. Помпиду франко-совет харилсаа холбоондо үндэр сэгнэлтэ үгөө һэн. Европодо боложо байһан хэрэгүүд тухай үгэ гарана гү, али ондоошье райондо ехэ хойшолонтой шархардуу байдал тогтоно гү, али буу зэбсэг хуряалга тухай тон шухала асуудалые шиидхэлгын хэрэг ойртоно гү—эдэ бүхы асуудалнуудаар бидэ хоорондоо зүбшэлдэжэ байха ёһотойбди гэжэ Ж. Помпиду мэдүүлээ. Франциин президенттэй хэгдэжэ байгаа хөөрэлдөөнүүдэй гол зорилгые тодорхойлхо зуураа, манай хоёр арадуудай үгээ ойлголсолго, харилсаа холбоон, хани барисаан тээшэ эрмэлзэлгые шадаал һаа гүнзэгыгөөр харуулха, хэрэг дээрэ бэелүүлхэ зорилготойбди гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь мэдүүлһэн байна.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Францида айлшалалгын дүнгүүд энэ зорилгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһые гэршэлнэ.

Үгээ ойлголсолгын оршон байдалда

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр Канадада айлшалалга дүүрээ.

Оттавада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд ганса шье Канадада бэшэ, мүн дэлхэйн бусад оронуудта һайшаагдаа. Совет-канад харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан ушарые элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байлга тухай хараа бодолой ажабайдалда нэбтэрүүлэгдэһэнэй гэршэ гэжэ схэнхи политическэ шэнжэлэгшэд тоолоно. А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр айлшалалга «Советскэ Союзай амгалан ёһоор добтолгын нэгэ хуби мүн» гэжэ «Монреаль стар» газетэ бэшээ һэн.

Бэе бэедээ этигэлгын, национальна бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлгын, бэе бэеынгээ газар дайдын ойроо хүртэшэгүйе мэдэрэлгын, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралгагүйн, бүхы гүрэнүүдэй адли эрхые дэмжэлгын, хүсэ хэрэглэнгүй, заналта хэнгүй, ООН-ой Уставай ёһоор хөөрэлдөөнүүдэй ашаар арсалдаата асуудалнуудаа шиидхэлгын үндэһэн дээрэ харилсаа холбоогоо тогтоолгын ёһотой жэшээ Советскэ Союз Канада хоёр бусадта харуулаа.

«Советскэ Союзай гадаадын политика эб найрамдалые хамгаалгада хододоо зорюулагдадаг байгаа»—гэжэ «Канадиан трибюн» газетэ онсолон тэмдэглээ һэн. Эб найрамдал тээшэ эрмэлзэлгэ СССР Канада хоёрой харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ, бэе бэедээ этигэлээ батадхаха найдамтай үндэһэн болоо.

СССР-эй болон Канадын правительствануудай хоёр ороной хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай уулзалгые үргэлжэлүүлгэ гүнзэгы удха шанартай гэжэ тооложо байһанаа элирхэйлээ. Энэ хүсэлыень дэмжэхэ зуураа, «Пасифик трибюн» газетэ «Канадын хүн зоной диилэнхи хубинь Советскэ Союзтай амгалан ёһоор ажаһуухаяа хүсэнэ» гэжэ тэмдэглээ.

Экономическа кризисэй абарга соо

Капиталис оронуудта экономическа зүблөөнүүд хойно хойноһоо боложол байна. «Юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн болодог зургаан ороной түлөөлэгшэд һаяхана Вашингтонһоо ерэһэн тушаалта нюурнуудтай—гүрэнэй секретариин орлогшын орлогшо Сэмюелс, президентын туһалагша Питерсон, финансын министрэй орлогшо Волкнер гэгшэдтэй уулзажа, зүблөө хээ. Һаяхана Вашингтондо болоһон уласхоорондын валютна фондын зүблөөндэ схэнхи капиталис оронуудай делегадууд хабаадаа. Мүн баһал тэндэ худалдаа наймаанай болон экономическа хэрэгүүдэй талаар американ-япон комиссиин хабаадалгатай уулзалга болоо.

Эдэ бүхы яаралтай зүблөөнүүд, һаналаа андалдаанууд капиталис байгуулалтые доһолгожо байгаа хурсын хурса зүришэлдөөнүүдые зөөлэрүүлхэ зорилготой. Американ долларой хүшэр хүндэ байдалда ороһон ушар, тэрэниие абарха зорилгоор Вашингтоной засагаархидай абаһан хэмжээ ябуулганууд иимэ зүришэлдөөнэй үндэһэн болоо. Хүшэр хүндэ байдалайнгаа хойшолонгуудые США-гай монополинууд Баруун Европын гээгдэнги гүрэнүүдтэ, өөһэдтэйнь саг үргэлжэ үрдилдэжэ ябадаг япон монополинуудта бүдүүлигээр тохохо һанаатай. Хариһаа ерэһэн эд бараанда 10 процентын хэмжээнэй нэмэлтэ пошлина ашалга, мүн бусад оронуудай мүнгэнэй алтаар хангалтые, тэрээнһээ уламжалан хари гүрэн руу эд бараа гаргаха арга беломжыень доошолуулха һэдэлгэтэй Вашингтоной хэмжээ ябуулганууд тэрэл гол зорилгоёо бэелүүлгэдэнь зорюулагданхай.

Холбоото Штадууд өөһэдынгөө орондо һүжэрһэн экономическа кризисые Баруун Европодо, Япондо дамжуулжа байна. Вашингтоной абаһан хэмжээ ябуулгануудһаа уламжалан зарим оронуудта үйлэдбэри хурягдана, хүдэлмэригүйдэлгэ ургана. Холбоото Штадуудташье хүдэлмэригүйшүүлэй тоо баһал олошорно.

Зүблөөнүүд, уулзалганууд дээрээ капиталис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд тохёолдоһон байдалһаа гэлтэ хороолто багатайгаар гараха харгы зам бэдэрнэ. Зүгөөр империалис бүлэглэлнүүдэй хоорондохи зүришэлдөөе юрын хэлсээ, зүблөөгөөр шиидхэхэ арга олдохоёо болигдоо гэһэн тобшололдо шэнжэлэгшэд ерэһээр үнинэй. Мүнөө тохёолдоод байһан валютно-финансова түбэгтэй эрхэ байдал Франциин «Трибюн де Насьон» газетэ тон зүб бэшэнэ. Энэ хүсэтэ абаргада оруулһан кризисэй байдалһаа гараха зам үгы гээд «Нуво журналь» гэжэ Франциин нүгөө газетэ бэшэнэ.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ХИЛЫН Саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ХАРИЛСАА ХОЛБООН

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Францида айлшалжа дүүргэһыень гадаадын хэблэл үргэнөөр шэнжэлэн бэшэнэ. Орон бүхэнэй газетэнүүд Л. И. Брежневэй Франциин телевиденеэр хэлэһэн үгын найруулгые эли газарнуудтaa тунхаглаха зуураа, энэ үгэ доторнь совет-француз хөөрэлдөөнүүдэй зарим тэды дүн согсологдон гаргагдаа гэжэ мэдээсэнэ. Газетэнүүдэй нэгэ һаналтайгаар сэгнэһэнэй ёһоор, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин Францида айлшалалга ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө, СССР Франци хоёрой хоорондын хани харилсаае бэхижүүлхэ шэнэ алхам болоо, энэнь арадуудай эб найрамдалай, аюулгүй ба бэеэ даанхай байдалай уг зорилгонуудта харюусана гэжэ Франциин, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Болгариин, ГДР-эй, Румыниин, Финляндиин, Англиин газетэнүүд бэшэнэ.

КНР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

ПЕКИН. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида хабаадаха КНР-эй хуулита эрхэ һэргээхэ тухай Генеральна Ассамблейн 26-дахи сессиин шиидхэбэри хадаа ООН-до КНР-эй хабаадаха хуулита эрхынь хаһаха, «хоёр Хитадые» бии байлгаха гэдэг американ империализмын баримталан бэелүүлдэг политикын буруу һураһые гэршэлнэ гэжэ Хитадай Арадай Республикын эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

КНР-эй правительство ООН-ой хүдэлмэридэ хабаадаха түлөөлэгшэдөө һаяар эльгээхэ гэжэ мэдүүлгэ доторнь заагдана.

АРЕ-дэхи һунгалтын дүнгүүд

КАИР. (ТАСС). Египедэй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство эндэхи Арадай суглаанай һунгалтын дүнгүүдые октябриин 30-да соносхоо.

Һунгуулиин 169 округто һунгалтын урда тээхэнэ бүридхэлдэ абтаһан 1660 кандидадай 93-ниинь лэ олонхиин дууе абаһан байна. Арадай суглаанай гэшүүдэй ниитэ тоонь 360 хүн байха ёһотой юм.

Һунгуулиин 136 округто (бүхы округуудай 80 процентдэнь)—нэгэшье кандидадай шухала тоотой олонхиин дуу абаагүй дээрэһээнь, ноябриин 3-да дахинаа һунгалта үнгэргэгдэхэ.

ПРАВДА БУРЯТИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Франци хоёрой хоорондо барисаан. Совет-Кубинска тын коммюнике. КПСС-эй до. Хүндэлэлэй самбар.

Хоёрдохи хуудаһанда: совхоз — хоёр ондоо хан

Гурбадахи хуудаһанда: Француз деклараци. «Аймаг зетын 40 жэл».

Дүрбэдэхи хуудаһанда: саанаһаа. Нютаг нютагай һ

Сэнхир экран

18.00 — «Ши орон соо аяншалнаш» гэһэн үхибүүд рюулагдаһан дамжуулга. 18 үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильмнүүд. 19.00 — «Факе һэн залуушуулда зорюула программа. 19.50 — 20.20 — «Антонио Грамш һэн киноочерк. 20.40 — те рама. 21.00 — «Түрүүшүүд дүршэл — бүгэдэндэ» гэһэ жуулга. 21.30 — «Бид ород арадбди» гэһэн ура ханай фильмын хоёрдохи харуулагдаха 22.40 — пес ка доторхи һонин. 22.50 — церт.

Редакто
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Манай адрес, телефо

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ле 35. Телефоны: редакто 54-54, приемная—54-93, з редактора—68-08, зам. ре тора—62-62, ответ. секре —34-05, общественная п ная—56-62, машинное бю —50-52, зам. ответ. секре —66-76, отделы: парти жизни —60-91, сельского зяйства—64-36, 63-86, ганды и агитации—56-23, мышленности и строитель —61-35, советского строит ства и быта—69-58, культ и школ—60-21, писем и селькоров—67-81, инфор 57-63, фотолаборатори 33-61.

Н-03656. Заказ №